

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANER - *bladet*

Månedsskrift for Soransk Samfund
Årgang 65 . Særnummer

Juli
1980

EN DAGBOG 1867-68

ført af
Regnar Edward Bird (R 1868)

Indledet og forsynet med noter af
A. Kann Rasmussen

Med et forord af
Arne Østergaard

R. E. Bird.
Portræt fra Sorøtiden.

2, Da jeg havde fulgt dem ud til Festbladen, som var kørt lige ud for trin-
 duerne, gik jeg Kl. 12.12 hen paa Cricketpladsen. Vi skulle have begyndt ved
 den tid, men Ravens var endnu ikke planlagt og Halkens, som med sin
 svingbar havde været inde til Høstgilde hos den sidste Forvalter, var endnu ikke
 kommen. Men da de var komne og det var, enden begyndte vi omtrindt
 Kl. 12. Jeg var ikke med som Spiller, men som Regnskabsfører. Det gik Realist-
 ne gennem med et stort. ~~44~~ Vi havde 48 Points mod 13 hos de Studerende. Det
 var usædvanligt saa daarligt som det gik over betalte Spillere, to Halkens og et
 neutr. Dermed var Høsten god, han havde 16 Points i de to første Hallege.
 og Kl. 12.12 var vi ferdig med første de Spil og jeg gik hjem for at fraløb.
 Skriften. Der havde været det til et fint Cricketbold og udsat af Forretning.
 mens og andet godtfolk fra Skolefejsten havde taget for sig af Retterne.
 Jeg talte mig med og tog for mig af Retterne; thi der skulde det ikke
 holdes skidlag. Kl. 12.3 var jeg igjen paa Pladsen og den anden Leg begynd-
 te. Det gik ligesom jeg, de Studerende havde igjen meget bedre et spil, 89 mod
 53 Points. Paa var Lige var Høsten igjen god, han havde 17 Points og efter dem
 kom Vældens Halkan som dannede sig oppe sig. Hos de Studerende vedvarede
 de frem og Formu Jensen sig efter den første skuffede alleve i den Leg 28 Points,
 men igjennem var det blev daadligdom med Begge. Thi de pindes næsten
 altid blev en Lunde til Pladsen naar de havde skuffet den, og medens den
 saa fløi videre led de og skuffede Points. Enden paa Legen blev da at vi led
 et forfærdeligt Nederlag med 11 mod 161 Points. Derpaa begyde Forretninge-
 valget, bestående af Dommere og Regnskabsførere og et Udvalgt blandt
 de Spillere som ikke havde skal om at vinde, sig op til Rectors Værelse hvor
 Emneerne skulde bestemmes og nogle andre Organisaal afjæres. Høsten

FORORD

Gennem tiderne er der ofte fortalt oplevelser og episoder fra skolelivet i Sorø, men ikke alle bærer den objek-
 tive sandheds præg. De har en tilbøjelighed til at blive bedre med årene!

Men de dagbogsblade, som offentliggøres her, forsynet med mange oplysninger og biografiske noter af A.
 Kann Rasmussen om de personer, der kom hos den meget omtalte overlærer Napoleon Eugen Ibsen, giver et
 interessant indblik i det soranske dagligliv for godt 100 år siden, netop fordi den, der har skrevet dem, ikke
 har tænkt på offentliggørelse. De virker objektive og troværdige, og netop derfor er de en værdifuld korrek-
 tion til, hvad man ellers hører.

Bird var en dygtig og stræbsom elev, og alle ved jo, at sådanne ikke altid har haft det for let - i hvertfald
 ikke, hvis man skal tro alt, hvad der fortælles. Her nævnes intet om »drøjeri«, ej heller omtales korporlig af-
 straffelse, og netop i private dagbogsoptegnelser er der ingen grund til at fortie sådant.

Det må for alle gamle cricketspillere være en fryd at læse om Birds begejstring for det ædle spil i dets første
 år i Danmark og om uddeling af bats efter cricketkampen til de bedste spillere, en tradition, der stadig holdes
 i hævd 100 år efter.

Det er også morsomt at opdage, at skolens dimittendfest, der beskrives i optegnelsen for 20. juni 1868,
 endnu bevarer traditioner fra den tid, idet skolens rektor stadig tager skolens duks til bords, og lærerne holder
 taler. Denne fest kaldes »bulesoldet«, et navn, der stammer fra den tid, hvor dimittenderne endnu kunne
 rummes i vestibulen.

Skolen er taknemmelig for, at Soransk Samfund har gjort det muligt at offentliggøre denne dagbog og ret-
 ter sin tak også til hovedredaktøren af Soranerbiografierne 1822-1960 A. Kann Rasmussen (S 1922).

Sorø, den 21. marts 1980.

Arne Østergaard.

INDLEDNING

Regnar Edward Bird (R 1868) blev født 26. marts 1852 i London. Han døde 12. december 1924 i København som en højt anset civilingeniør og entreprenør.

Hans forældre var købmand, skibsreder og engelsk vicekonsul i Flensborg og senere dansk vicekonsul i Gloucester Edward Francis Bird (1825-1893) og Louise Augusta Sophie Elisabeth Ibsen (1824-1901). Hans mor var søster til overlærer ved Sorø Akademi Skole Napoleon Eugen Georg Otto Ibsen (1834-1902), som 6. oktober 1866 blev gift med Charlotte Frederikke Aagaard (1830-1902).

I sommeren 1867 foretog overlæreren med sin hustru en rejse til Paris, og på hjemvejen besøgte de familien Bird i Flensborg i dagene 23.-25. august.

Regnar Bird, der da var 15 år, var kort forinden begyndt at skrive dagbog, og det blev han ved med i mange år. For nogle år siden lånte jeg de to hefter, der handler om Regnar Bird's ophold i Sorø og om tiden i 1867 kort før han kom til Sorø, og jeg fik lov til at fotokopiere denne del af dagbogen og gengive den i Soraner-Bladet. Tilladelsen blev givet af dagbogens nuværende ejer, Regnar Bird's sønnesøn, grosserer Jørgen Bird, som jeg hermed takker hjerteligt for den fornøjelse det har været at stifte bekendtskab med den 15-16 årige, altobservedende drengs kvikke øjebliksbilleder af livet i Sorø for over 110 år siden og for tilladelsen til at dele fornøjelsen med andre soranere.

Den del af dagbogen, der her gengives, spænder fra lørdag den 24. august 1867 til søndag den 26. juli 1868. Den begynder og ender i Flensborg.

Jeg har udeladt en del af det, der ikke berører det soranske, særlig Regnar Bird's mange notater om vind og vejr, barometerstand og temperaturer. En prøve er bibeholdt i dagbogen for 24. august 1867. Jeg har også udeladt en del af de mange oplysninger om de karakterer, han fik i Sorø. Han var en dygtig dreng – klassens duks – og han var øm over sine karakterer, men for os er det ikke særlig interessant læsning.

Jeg har i dobbeltparenteser indført oplysninger om de soranere, lærere og andre, der nævnes. Hvor jeg har ment, at lidt mere forklaring er ønskelig, har jeg henvist til nogle noter bag i heftet. Navnene på soranere er sat med kursiv og efterfølges med udgangsåret fra skolen, så de pågældende let kan slås op i Soraner-Biografierne. For alle andre er navnene så vidt muligt efterfulgt af årstal for fødsel og død.

Til slut hjertelig tak til Soraner-Bladet fordi dagbogen måtte komme samlet i et – særligt udvidet – nummer, og tak til Aage Linds legat, der har gjort det økonomisk muligt.

A. Kann Rasmussen.

Overlærer Eugen Ibsen (1834-1902) blev født i Odense og døde i Sorø. Han var søn af told- og consumptionsoverbetjent Johannes Ibsen (1788-1846) og Sophia Louisa Hedewig Fencker (1794-1843). Cand. polyt. i anvendt naturvidenskab 1861, 1. del af medicinsk eksamen 1865, deltog som frivillig i forsvaret af Dybbøl-stillingen 1864. Konstitueret som lærer ved Sorø Akademi Skole 1866, overlærer fra 1867 til sin død, tilsynsførende med skolens fysiske samling 1866-1901, medopretter af en privat forberedelsesskole til Sorø Akademi Skole 1872, leder af forberedelsesskolen fra 1880 til den nedlagdes 1882. Deltog i arbejdet for skyttesagens fremme og i aktiv politik, konservativ rigsdagskandidat ved en række folketingsvalg, ejer af Holbæk Amts Tidende fra 1889 og af Isefjordsposten fra 1891, der begge ved hans død overgik til sønnen *Holger Ibsen* (S 1888). Overlærer Ibsen indførte cricketspillet på Sorø Akademi Skole. *F. C. Matthiessen* (S 1875), selv mangeårig lærer i Sorø, har i Soransk Tidsskrift (V bind, 1. hæfte (1909) :20) skrevet en udførlig nekrolog over Eugen Ibsen, som også flere gange er omtalt i Soraner-Bladet.

Lørdag d. 24de Aug. 1867

--- Da jeg ((igår)) kom hjem traf jeg Onkel Eugen med Kone der. De sad og snakkede med de Andre. Hun er en lille Een og lidt skjæv, hun er ikke kjø, har en spids Næse, hvis Tip er meget bevægelig og da hun er frugtsommelig, kan man igrunden ikke sige hun tager sig godt ((ud)). Hendes Stemme er ikke kjø, men hun er livlig og dannet i sit Væsen og da det neppe kan være for den udvortes Skjønhed han har taget hende, maa det være for den indvortes. Vi sad længe og snakkede og jeg kom først Kl. henimod 12 iseng. Jeg maatte dog op Kl. $\frac{3}{4}$ 6 for at kunne spille før jeg gik i Skolen.

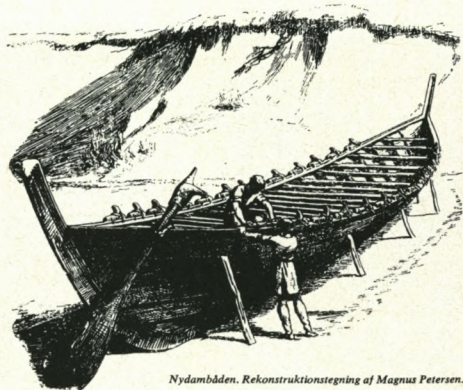
Kl. 11 blev jeg hentet af min Far og Onkel Eugen for at gaae ud at bade. Vandet var 16 $\frac{1}{2}$ °R, men der var dennegang Vandmænd paa Pletten, hvilket vi hidindtil med nogle enkelte Undtagelser har været fri for.

Luften var nok i Middags en 17-18°R, men bestemt kan jeg ikke sige det da jeg ikke saae efter Kl. 12, men Kl. 1 var den 17°R. Barometret stod idag 3 $\frac{1}{2}$ Streg over Forand. og det var kjønt Veir idag. Saa vidt jeg husker stod Vinden i Hjørnet mellem N og Ø.

Efter Middag foretog vi en deilig Tour til Lyksborg. Kl. 2 seilede vi --- og havde det Held at Zedellers netop havde udvalgt denne Dag til en Udflugt til samme Sted. Vi kom der lidt over 3. Ved Skovløberhuset drak vi kaffe eller Chokolade eller begge De((le)) hvad vi helst vilde. Derpaa gik vor Afdeling, bestaaende af mine Forældre, Onkel Eugen og Kone, Thora ((Regnar Birds søster)) og jeg om Søen hen til Slottet, medens Zedellerne gik omkring for at se Naturskønheder. Det morede mig meget at se Slottet, da jeg aldrig har været der før. Vi saae de forskellige Sale og salig Kong Frederiks Værelser ((kong Fr. VII døde der 15/11 1863)), som var de eneste, hvori der var Meubler, det øvrige var ført til Gottorp af Preusserne, men i disse Værelser var Alting, som da han levede og beboede dem. Det var meget interessant at see. ---

Vi saae ogsaa Kirken, som er meget kjø og som har en meget smukt udskaaren Egetræs Altartavle. Vi var ogsaa nede i Begravelsen, hvor der blandt de øvrige fine Kister stod to, som indeholdt Indvoldene af nogle af Greverne og som vare blevne udtagne da de skulde balsameres. De underjordiske Fængsler fik vi ikke at see da det vilde have været meget omstændeligt at komme derned. Vi blev vist omkring af Slotsfogedens Datter, en net ung Pige, men ikke kjø. Vi hørte paa Henveien Echoet, hvilket jeg glemte paa rette Sted. Vi gik nu ad den anden Søsides tilbage, men ved at see Slottet var Tiden gaaet hen og vi kunde ikke, som Bestemmelsen oprindeligt var gaae hen for at træffe sammen med Zedellers i Kildedalen, men maatte gaae lige ned til Dampskibet. Da Papa var gaaet bort for at faae fat paa Zedellers, benyttede jeg Leiligheden og fik mig en god Snak med Onkel Eugen angaaende Ingenieurvæsenet, hvilket var meget rart, da jeg nu, efter at være blevet sat ind i de nuværende Forhold, bedre kan bedømme det Hele og altsaa bedre tage en Beslutning ---

Nydambåden. Rekonstruktionstegning af Magnus Petersen.

Søndag d. 25. Aug. 1867.

Vi var i formiddags henne i Stænderbygningen, hvor der bag i Gaarden på 3die eller 4de Stokværk, paa et Loft oppe under Taget befandt sig den berømte Baad fra Nydam Mose. Det var grumme interessant at see og jeg er grumme glad over at vi kom derhen. Det er anden Gang at jeg nyder godt af at der er Fremmede hos os. Den er efter Mandens Udsagn 75 Fod lang og vel en 10 Fod bred, en voldsom Baad. Den er grumme skarp og maa have kunnet roes meget hurtigt. Men det eiendommeligste er dog Bygningsmaaden idet den om ((man)) vil kalde det saaledes er syet sammen. Sideplankerne ere nemlig udhuggede af saa tykke Bjælker at man har kunnet lade Klamper med Huller sidde der paa. Det som har foranlediget denne ødsle Fremgangsmaade er at de manglede Søm eller andre Sammenføjningsredskaber og af samme Grund er det at Plankerne gennem Hullerne i Klamperne ere syede fast til Beenraden af Baaden. Den har vist kunnet rumme en henved 100 Mand. Den har store Snabler for og bag og har ganske vist været en fiin Baad eller et fiint Skib. Paa Loftet hvor den stod laae der en Mæng((de)) større og mindre Stykker af Landseskifter, Broncesværd og andet Metalværk endog Ringe af en Ringbrynje og endelig Pandeskaller af de gamle Kjæmper. Jeg fik en Stump Landse, et Been og en Stump af Baaden med foruden et Stykke Pandeskal nogle Steenøxer, Stumper af Sværd og andre Ting af Bronze, endel Ringe af Brynjen og nogle andre Smaating. Men Onkel Eugen tog bedst for sig af Retterne. Han fik endel Ting af samme Art som jeg havde, men desuden en Hestesko og en Gibsafstøbning af et Metalbrystbillede af en eller anden Hærfører i Pandser som havde tilhørt Hr. Engelhardt. Han tog det med til Sorø. 1).

Han reiste Kl. 5 med Konen og hele Stadsen. De tog over Kiel og han kan være i Sorø Kl. 8 i Morgen tidlig. Det var den Herlighed. Den varede kun kort, knap to Dage, men det var altid Noget. ---

Mandag d. 26. Aug. 1867. Morgen.

Jeg er dog et af de lykkeligste Mennesker paa Jorden saaledes som der bliver sørget for mig! Alle Bekymringer for hvad jeg skulle være en nu væk. Jeg skal være Polytekniker og for at kunne komme paa Anstalten i Kjøbenhavn maa jeg have en Afgangsexamen fra en dansk Skole. Jeg skal derfor nu over at

bo hos Onkel Eugen i Sorø og gaa paa Skolen der. Jeg skal afsted om en 8-14 Dage, saa snart mine Klæder kunne blive færdige. Onkel Eugen vil give mig Timer i Mathematik, Chemi, Physik og de Videnskaber jeg skal bruge udenfor Skolen og jeg skal saa confirmeres derovre saa at jeg med det samme slipper for alt Forhold til Preusserne. Jeg er saa glad saa ((jeg)) ikke kan sige det; bare jeg kan holde tæt i Skolen for endnu maa jeg ikke fortælle Noget. - - - Jeg kan takke min Gud for mit Held. Jeg kommer nu ogsaa til dannede, dygtige Dreng, der ikke ((?)) slige halvtossedede tydsktalende Slyngler som disse her er. Og jeg kommer jo til at boe hos Onkel Eugen og hans Kone hvor jeg vil faae det rigtig godt. - - - Jeg faaer saa ogsaa Sorø By at see, kommer ud blandt fremmede Mennesker og kommer mere paa egen Haand. Oh! jeg glæder mig derover.

Søndag d. 1. September 1867.

- - - Jeg gad vidst hvad Mad jeg faaer hos Onkel Eugen, det bliver neppe som den jeg faaer herhjemme, men det er da ogsaa langt fra det Vigtigste - - - Min Moder har idag givet min Undervisning i at stoppe Strømper; jeg skal have en lille Sykasse med, med Synaale, Garn og Knapper, saa at jeg selv kan udbedre Smaaskader og ikke strax behøver at rende til Tante Charlotte - - - Hvor jeg dog har Hovedet fuldt af den Sorø Reise, jeg gaaer fra Morgen til Aften og tænker derpaa, snart om Dit og snart om Dat. Om det Ene nu det Andet. Bare det maa svare til Forventningerne - - - Jeg begynder allerede at ordne mine Ting og at bestemme de Ting jeg vil have med.

Fredag Aften d. 6te Sept. '67

Nu er da den sidste Dag her i Flensborg gaaet, imorgen paa Reise, iovermorgen i Sorø - - - Nu staaer Barometret i Streg under Forand.; men min Fader mener dog det bliver ganske godt Veir imorgen. Man antager altid det Bedste.

Efter Middag ved hvilken min Moder rigtig trakterede var jeg nede hos min lille Friseur for for sidste Gang at blive gennembruset.

- - - Monrad ((Christian Ferdinand Monrad (S 1835))) - - - gav mig - - - et Visitkort til en Apoteker Glahn i Sorø (iøvrigt er der flere jeg skal til, Lærer Kjellerup og en Lindstov).

- - - Jeg faaer en Komode med til alt mit Tøi, som nu for Størstedelen er indpakket. Imorgen tidlig kommer Snekker Brix og syer den ind.

Naa! saa farvel Flensborg med alt Dit Skønne. Farvel alle gode Venner og Bekjendte. Far bort i Rakkerhunde af Tyskere, gid Byen maa være rensset for den Luft i udaander naar jeg kommer igjen og gid i saa maa have været her for sidste Gang.

Gid jeg, naar jeg kommer igjen maa finde Alle raske og sunde og gid at ingen Ulykker maa tilstøde dem og gid vi maa ses igjen under andre, bedre Omstændigheder. Gud velsigne Alle!

Sorø d. 8de Sept. -67

Igaarmorges Kl. 7 gik Reisen da for sig. - - - Det regnede lidt før vi kom afsted, men saasnart som Dampskibet stødte fra Land holdt det op og vi havde da kjønt Veir ligetil vi kom til lidt før Korsør, hvor der kom en lille Byge. Det blæste en del fra S.V. og der var temmelig megen Bølgegang, men jeg var ikke søsyg. Jeg holdt mig til Elbergs ((bekendte af familien)) og de var grumme venlige imod mig.

Da vi kom til Korsør fik jeg min Komode op paa Toldkammeret, hvor den skulde efterses, men kontrolløren lod mig være fri for at pakke op. Jeg var henne med en Depeche fra Hr. ((?)) som han havde bedt mig besøge. Da jeg kom tilbage til Banegaarden kom Hr. Elberg til mig og bad mig om at spise med dem og de var . . . meget venlige og forekommende imod mig. Jeg fik saa min Billet til Sorø og fik mit Tøi indskrevet og der var 90 u Overvægt, som jeg betalte 45 f for. Da Kl. næsten var ½8 kjørtte vi og Kl. ¼9 var vi i Sorø. Jeg sagde endnu engang Farvel til Elbergs, traf saa Onkel og vi kjørtte sammen hjem til dette Huus. Jeg kunde ikke faa mit Tøi med da der ingen Vogn var som kunde tage det med. Her hjemme blev jeg modtaget af Tante Charlotte, Hr. Erik Rosenkvist Münster ((Erik Rosenkvist Münster (S 1872))) og en Fru Wiehe. Efter The gik Onkel Eugen straks iseng. Vi andre snakkede først lidt og saa gik jeg med Erik paa Posthuset. Vi snakkede en Del og da vi var kommet iseng laae vi og snakkede en lang Tid. Jeg sov i Onkel Eugens Studereværelse og Erik sov i Kammeret ved siden af. Imorgen reiste Onkel Eugen til Kjøbenhavn, han kommer igjen i Aften. Vi fulgte ham til Banegaarden.

Onkel Eugen er rigtig venlig og rar, Tante Charlotte kan jeg ikke rigtig blive klog paa, hun er temmelig Kold, men maaske er det hendes høit priste Ro der viser sig paa den Maade. Erik er en rar Dreng, vi er allerede Perlevenner og kommer nok saa godt ud af det. Fru Wiehe (en meget fyldig Dame) er munter og venlig, hun er kun paa besøg.

Jeg har set Rektoren Tregder ((Paul Hagerup Tregder (1815-1887) skolens rektor 1863-82)) og Religionslæreren ((Victor Heise (1825-1890) lærer i Sorø 1855-69)). Jeg har ogsaa set en Del Soranere, men kun talt med Erik.

Folk er grumme høflige her, man hilser omtrent hvørtandet menneske man møder.

Mandag d. 9 Sept. 1867 Form.

Igaar var vi efter Middag nede i Academi Haven og seilede derfra med en lille aaben Dampbaad over til »Parnas« (sikkert klassisk Navn for en Høi). Vi spadserede igjennem Skov og Eng til den anden Høi med et lignende Navn »Helikon«, hvorfra der er en dejlig Udsigt over Søen overtil Academiet. Vi gik saa tilbage og sejlede over Søen.

Jeg saae igaar nogle af Drengene spille Cricket. Det lod til at de kunde ganske godt. Jeg maa ogsaa med ved det saasnart jeg nu er kommet ind i Skolen. Jeg har allerede kjøbt mit et Par Phønix-Knapper, men jeg faar dem først syet paa min Kaskjet ieftermiddag naar jeg er optaget.

Idag skal jeg hen og overhøres. bare det maa gaa godt. Det bliver rimeligvis først efter Skoletid og jeg skal saa begynde imorgen.

Jeg har set Kjellerup og Kone ((Carl Emil Kiellerup (1822-1908) lærer i Flensborg 1854-64, vikar i Sorø 1865-66 og 1868-69, lærer 1869-97, overlærer fra 1883)). Han kjendte mig ikke før jeg sagde mit Navn. Men saa huskede han mig strax.

Middag.

Kl. 11 var jeg oppe paa Academiet, som Onkel Eugen havde tilsagt mig. Overlærer Bang ((Jacob Henrik Bang (1809-1899) lærer i Sorø 1843-83, overlærer fra 1845)) kom og taltalte mig og var meget venlig. Saa kom Onkel Eugen og jeg kom hen i Rectors Væ-

relse, som nok tillige er Lærerværelse. Den danske Lærer Hansen ((Theodor Hansen (1816-1898) lærer i Sorø 1846-82)) saae min Stilebog efter, Gamle Sibbern ((Arendt Johannes Christian Sibbern (1801-76) lærer i Sorø 1828-71, overlærer fra 1860)) fik mig ind i en anden Klasse for at høre mig i Fransk. Læsning og Oversættelse gik, som venteligt godt, men ved Grammatik gik det, ogsaa som venteligt grumme maadeligt. En Lærer Nye --- ((Peter Severin Nyeborg (1834-1906) lærer i Sorø 1857-71)) saa derpaa min tyske Stil efter, lod mig læse og oversætte, hvilket sidste i Øjeblikket forekom mig besynderligt, da der joovre hos os næsten aldrig kan være tale om at vi ikke skulde kunde forstaa det. Jeg maatte derpaa vente til Kl. 12, hvilken Tid jeg tilbragte med at se paa nogle af Drengene, som spillede Langboldt paa Legepladsen. Kl. 12 fik jeg fat paa Onkel Eugen og gik med ham hen til Lærer Moth ((Carl Ludvig Julius Patrick Moth (1820-1906) lærer i Sorø 1854-84, overlærer fra 1867)) en grumme rar Karl (Lærer-Engelsk). Han lod mig læse og oversætte et Stykke af »David Copperfield«, der hvor Miss Betsey sidder og taler med Moderen ligefør hans Fødsel. Paa Moth beroede det om jeg kunde komme i 5b og der var naturligvis intet uvejen. Jeg er nu »Soraner« og Tante Charlotte syer nu Phønix-Knapperne paa Kasketten. Iftermiddag skal jeg hen og begynde. Nu gad jeg vide hvad det er for Drengene jeg kommer sammen med.

Jeg skal have Onkel Eugen i den ene Time iftermiddag.

Tirsdag d. 10de Sept. 1867 Middag

Idag har jeg for første Gang været ordentlig i Skolen. Jeg har været her en Formiddag.

Jeg havde Hansen i første Time. Det er en gammel Karl og har en paaafaldende lighed med en Bavian. Forresten høre hans Timer til de rolige.

Saa havde vi Fransk hos Blicher ((Peder Brøchner Blicher (1818-1874) lærer i Sorø 1844-73)) og derefter Geographi hos en lillebitte Een (Møller) ((Hans Georg Møller (1832-1877) lærer i Sorø 1861-77)) med Uldhaar.

Efter mit Skjøn er der ingen af dem der er overdreven flittig og jeg haaber nok at jeg næste Maaned skal komme høiere op end jeg nu er, thi nu sidder jeg som den nyeste nederst i 5a mellem Molbech ((*Christian Daniel Molbech* (R 1868))) opadtil og Kokken ((*Valdemar Harald Frode Kochen* (R 1868))) nedadtil. Jeg er nemlig ikke kommen i 5b men mod Forventning i 5a, den øverste Realklasse i Skolen. Jeg er allerede meget gode Venner med Drengene og i gaar-eftermiddags var jeg med at spille Cricket. Det gik, som venteligt, slet, den første Gang jeg kom ind gik Bolden igjennem og rev Pindene om. Ogsaa ved Boldkastningen gik det mig snavs idet jeg kastede skjæft. Men jeg haaber jeg nok skal lære det.

Lidt før 11 gik jeg tilligemed en del Andre væk for at gaae hen til Præsten Glahn 2). De andre Drengene havde været der en gang eller to før. Vi sang først en Psalm, der blev sagt Daabspagten og han holdt derefter et Foredrag over at, en Kamel gaar snarere igjennem et Naaleøie end en Riig kommer i Himmerige. Vi sang saa igjennem en Psalm og gik. Det er en meget rar Mand. Drengene siger han er en ivrig Grundtvigianer. Det kjedeligste ved disse Timer er at vi om Tirsdagen gaae glip af Gymnastiktimen og om Torsdagen af Mathematik.

Jeg er endnu ikke bleven hørt af nogen af Lærerne, men jeg antager at de vil vente lidt til jeg har været en Time hos dem hver. Forresten vil jeg nu see at komme i Gang og iftermiddag tager jeg nogle af de Bøger med som jeg antager jeg skal bruge imorgen. Jeg er kjed over at jeg ikke faaer Sibbern i Fransk, som jeg oprindelig troede men derimod Blicher. Denne kan saamænd gjerne være en dygtig Mand, men jeg blev saa indtaget i Gamle Sibbern. Der er saadan en munter Bestemthed ved ham. Onkel Eugen og Tante Charlotte ere reiste til Herlufsholm.

Efter Skoletid spillede vi Cricket iftermiddags. Det gik meget bedre end igaar. Jeg traf den flere Gange. Det er en ypperlig Tidsfordriv dette Cricket-spil, hvor jeg kan faae Leilighed vil jeg spille det.

Onsdag d. 11te Sept. Eftermiddag

I gaarftes var den gode Erik temmelig drillevoren. Iformiddags fik jeg min første Karakter, nemlig g+ hos Liebenberg ((Andreas Emil Liebenberg (1813-1869), lærer i Sorø 1841-69, overlærer fra 1867)) i Skrivning. Jeg har endnu ikke været oppe i noget Hjemmearbejde.

Poias (?) Henningsen ((*Carl Henrik Henningsen* (R 1868))) var iformiddags temmelig slem imod stakels Moth og denne vilde, naar det Samme indtraf igjen, klage til Rector.

Iftermiddags havde vi fri og jeg var henne at spille Cricket. Det gaaer forholdsvis ganske godt, men jeg havde det uheld at rive en lang Flænge i mine Bukser idet jeg faldt.

Fredag d. 13de Sept. Aften

I gaarftes efter at jeg var kommet i Seng, kom der et Brev til mig fra min Moder. Jeg læste det paa Skolen idag.

I gaarmorges reiste Fru Weihe, saa at jeg inat laae paa Gjesteværelset, hvor jeg indtil videre skal ligge. Der er rigtignok ganske anderledes behageligt end at ligge paa Sofaen her i Onkel Eugens Værelse, for det er et temmelig haardt Leie og det Værste er endnu at al Bedækningen gaaer af mig naar jeg ligger der.

I gaareftermiddags havde vi Tegning hos Dahlsgaard ((Christen Dalsgaard (1824-1907) tegnelærer i Sorø 1862-92)). Jeg skulde tegne en Klods med en Port paa, men jeg blev naturligvis ikke færdig, imorgen skal vi igjen have Tegning.

Iftermiddags skulde vi have havt Gymnastik, men Prehn ((Christen Jacob Gottlieb Prehn (1807-1875) gymnastiklærer i Sorø 1840-75)) var borte, saa vi spillede Cricket istedet for, men baade da (4-5) og i Middagslegetimen (12-1) var ((jeg)) uheldig. ---

---

Søndag d. 15de Sept. 1867 Eft.

Baade igaar og idag var jeg uheldig ved Cricket, men Spillet har overhovedet gaaet daarligt i de sidste Dage, saa jeg haaber det ligger allene hos mig. Jeg har idag skrevet en Dansk Stil til Hansen. Jeg skulde beskrive en Egn. Jeg tog da Flensborg. Iftermiddags ere de andre ude, saa jeg har siddet saa deiligt i Ro. Jeg har skrevet en Deel til min Moder, men jeg afsender det ikke endnu, thi jeg har meer at skrive om.

Mandag d. 16de Sept. Middag

I gaarftes gik Erik og jeg ud for at tage imod Onkel Eugen. Erik var knusende gal over at jeg gik, thi efter hans mening maatte han saa ogsaa gaae, og dertil følte han ingen Lyst. Han vilde ikke snakke eet Ord

til mig hele Veien, men han har saa ofte villet drille mig saa jeg undte ham det og lod som om jeg slet ikke mærkede det. Det var iøvrigt kjønt Veir, Maanen skinnede saa klart, at hvis det ikke havde blæst en del, vilde det have været en ganske fortryllende Tour. - - -

Idag var jeg oppe i Syngesalen og blev prøvet. Jeg kom til at synge Bas og blev strax indviet, idet det var Bassernes Dag. Søndag er Sammensyngningsdagen. Det var ganske morsomt.

Onsdag d. 18de Sept. Middag

Igaar var jeg for tredje Gang hos Præsten. Han er som jeg vist før har sagt en rar Mand, kun kunde han gjerne vælge Psalmer med skjønnere Melodier.

Igaar Aftes var her stort Knald. Her var Selskab, der var Rosling ((Hans Peter Michael Rosling (1830-1904) lærer i Sorø 1863-1901, overlærer fra 1882)) med Viv, Møller, Heiberg ((Gabriel Thomas Skat Rørdam Heiberg (1832-1917) lærer i Sorø 1861-71)) og Dahlsgaard ligeledes og saa endelig Hoff ((Bartholomæus Hoff (1840-1912) lærer i Sorø 1867-1911, overlærer 1884, rektor fra 1894)). Det var Aftenselskabet og der var naturligvis meget fiint. Efter Bordet kom Selskabet ind i Havestuen, hvor de fik Melon, Nødder, Pærer og Krandsekage. Erik og jeg spiste først i Bestestuen og fik senere Knaset i Havestuen. Det var morsomt at høre paa hvad de fortalte og det Hele gik meget muntert til. - - -

Idag har jeg sluttet en Kontrakt med onkel Eugen ifølge hvilken han hver Maaned betaler mig de Postpenge jeg i Løbet af samme har lagt ud. Jeg er meget glad over denne Overenskomst.

Fredag d. 20^{ende} Sept. 1867 Aften

I Tegn timeren igaar var Hr. Ohsten ((Carl August Ohsten (R 1868))) saa venlig at brække det lille Blad i Tantes Kniv, som jeg havde taget med for at spidse mine Blyanter. Han vilde lade et nyt sætte i, men jeg syntes det var Synd og tog den hjem som den var.

Idag havde jeg mere Held med mig i Cricket end jeg har haft i al den Tid, jeg har spillet Cricket. Jeg tror jeg har funden paa hvorledes man skal bære sig ad og jeg haaber, det nu skal gaae mig bedre end hidintil.

Ieftermiddags havde jeg for første Gang Gymnastik hos Prehn. Det er en Mand med et ganske godt Ydre, noget martials og soldatermæssig. Han har været en af de dygtigste Gymnastikkere i Danmark, men nu er han temmelig gammel, men langt fra for gammel. Vi havde Klatren op ad Touge og Glatstang og endelig Springen paa Hesten. Det gik ganske godt for mig og han sagde endog engang at det var godt. Jeg vil bestræbe mig for at blive en dygtig Gymnastikker om jeg saa ikke faar Hugning med (Huggetimen falder paa een af Præstetimerne). Kalkau ((Valdemar Hilaris-Kalkau (R 1868))) og Kocken er de bedste men den første er den allerbedste. Vi er 3 Klasser samlede 5te Real a og b og 5te Latin. Latinerne er de floueste. Harald Kalkau ((Harald Axel Hilaris-Kalkau (S 1871))) er i Gymnastik ikke saa dygtig, som man skulde tro naar man ser ham paa Cricketbanen. Det er uheldigt jeg ikke kan bruge mine almindelige Sko, men skal have et Par nye.

Jeg afsender iaften et Brev til Flensborg, det er paa 2 Ark.

Søndag d. 22de Sept.

Igaar var der Sammensyngning og det maa have været et voldsomt Chor; thi der var da rigeligt en halvt-hundrede Dreng. Jeg kunde ikke min Stemme rigtig og satte mig derfor hos Kochen, han synger godt igennem, og saa gik det. Vi har især een, en skotsk Krigssang, det er en prægtig Sang.

Imorges er Onkel Eugen reist til Slagelse for derfra at tage ud paa Landet hvor der skulde være Skytteprøve. Han var iført Skyttedragt med graa Frakke og en egen Dannebrogskokarde paa Huen. Han reiste sammen med Jægermester Busk 3) hos hvem jeg igaar var henne for Onkel Eugen. Han boer i Søgaarden i et smukt Sted med en deilig stor Have. Hans Steddatter en Frk. Berg viste mig ned i Haven. Det var en pige paa en 17-18 Aar men allerede dygtig flanel. Hun vidste allerede Beskjed om mig at jeg var kommen, at jeg boede hos Onkel Eugen o.s.v. Hun spurgte om vi snart skulde have Bal og gjorde overhovedet en Deel Haneben eller hvad man skal kalde det. Det er nu 3die Søndag Onkel Eugen er borte.

Imorges var vor Klasse i Kirke. Det er en stor Kirke. Den er malet paa en eiendommelig, men ikke kjønt Maade. Der var sat en Trævæg op bagved Alteret medens Taarnet bliver bygget 14). Orgelet er kjønt baade udenpaa og i Tonerne, men Siboni ((Erik Anthon Valdemar Siboni (1828-1892) musikhænder i Sorø 1864-83)) spillede saa høit at jeg kun halft kunde følge med, forresten maatte jeg synge en Octav lavere.

Efter Kirken var jeg henne hos Lindstovs ((Ludvig von Linstow (1816-1870) amtsforvalter i Flensborg 1862-64, Akademikasserer i Sorø 1865-70)) for at overbringe Hilsen fra Carstens og Zedellers, de vare meget venlige mod mig og jeg drak Caffé der. Det andet Sted jeg skulde hen nemlig Apotheker Glahns 2), fik jeg først ikke Tid og senere erfarede jeg at de vare reiste bort. Der skulde have været Cricket Kamp idag mellem vor Classe og 7ende Latin, men det blev forhindret ved for det første at enkelte af Spillerne ikke kom og desuden vilde det have været umuligt da det har været høist ustadigt Veir, det har nemlig hvertandet Øjeblik skylregnet og hvertandet har det været det nydeligste Veir. Onkel Eugen er nu nylig kommen hjem og har været drivvaad fra Kl. 11 iformiddags.

Mandag d. 23de Sept. 1867. Aften

Nuiaften har jeg med Erik været ude for at tage imod en Charles Brønsted 4) fra Kjøbenhavn. Han er nok af Tante Charlottes Familie og som saadan af godt Folk. Han er Student, men forfærdelig tunghør; han har et Guttapercharør med en Raaber i Enden om Halsen og hvis ene Ende han stikker i Øret. Jeg havde aldrig set ham før og havde kun faaet en løs Beskrivelse af ham. Da Toget standsede, gik jeg omkring og saae paa de Folk, som kom ud af Vognene. Saa kom han og da jeg nok tænkte det var ham raabte jeg: »Student fra Kjøbenhavn?«. »Brøndsted«, svarede han sagte og saa var Alt i Orden, »Rigtigt«, brølede jeg og saa drog vi afsted i det øsende Regnveir. Erik havde faaet en Overfrakke af Onkel Eugens paa og var knusende gal over at den var alt for stor til ham.

Onsdag d. 25de Sept. 67. Aften

Mandag Nat og igaar Nat sov Charles Brøndsted i den anden Seng oppe hos mig. Han er en rigtig rar een, vi kom nok saa godt ud af det med hinanden. Han reiste allerede nu denne Aften med Toget Kl.

8¼. Han er Lærer ved en Skole for Døvstumme og Aandssvage og var kommet herved medens der holdtes Examen. Han har vist fornylig taget sin Philosophicum, thi han kom ofte med grumme dybsindige Betragtninger, hvilket forresten morede mig meget.

Igaar Eftermiddags var jeg henne hos Apotheker Glahns 2) for endelig at aflevere det Kort og de Hilsener. Familien var i Kjøbenhavn og der var kun den gamle Apotheker hjemme; for ham røgtede jeg mit Ærinde og er saa heldigvis færdig. Idag havde vi Eftermiddagen fri og her holdtes saa en Cricketkamp, mellem vor Classe paa den ene og 6te og 7de paa den anden Side. Jeg var kun Tilskuere. Det var morsomt at se paa; thi her gik det ordentligt til. Vore vandt med 2 Points og jeg tror de i det hele havde 62; altsaa de andre 60.

Her skal nu være Marked i Byen, og der ((er)) allerede kommen Gautiers Menageri, det samme som var i Flensborg for længere Tid siden og som jeg saae med Skolen. Jeg var der strax idag og ovenikjøbet to Gange. Den første Gang betalte vi, den anden Gang gav vi (Erik og jeg) noget Salat til Dyrene.

Hvert Menneske har sine Skjødensynder og jeg tror at Tante Charlottes værste er Magelighed. Hun har saaledes særdeles vanskeligt ved at komme op om Morgenen og det hænder slet ikke sjældent at Erik og jeg i Hui og Hast maa sluge lidt Mad i os og saa galoppere afsted til Skole fordi hun ikke kunde komme før op. Det er kjedeligt, og som sagt skier det ikke saa sjældent. Imorges var det saaledes. Hun kom ned 5 minutter før vi skulde have gaaet og vi begyndte først at spise da vi skulde have begivet os paa Vei, hvorfor vi naturligvis ikke kunde spise os rigtig mætte og maatte løbe hele Veien for at komme i rette Tid. Jeg vilde ønske hun vilde korte lidt af paa sit Nattesidderi og saa staae lidt tidligere op. Nu iaften skal jeg sove paa Sofa igjen, fordi der vadskes og det våde Tøi er stablet op i mit Soveværelse; mon det ikke havde kunnet faae en anden Plads.

Torsdag d. 26de Sept. 67. Middag

Imorges kom Tante Charlotte igjen saa seent ned saa jeg fik kun grumme lidt at spise og maatte løbe til Skole.

Idag forlangte Petter Lorenzen ((Peder Lorenzen (1821-1881) lærer i Sorø 1851-81, overlærer fra 1871)) en Characterbog af mig. Jeg var henne at købe den Kl. 12. Den er indrettet omtrent som den vi havde i Latinskolen, saa at man faar Character for hvert Fag. Hvis jeg bliver flyttet op dennegang bliver jeg een af de øverste. Jeg vilde ønske at jeg ikke længer skulde sidde hos det Bæst af Molbech.

Det er ikke Krammarket, men kun Heste og Kvægmarket dennegang hvorvel der nok er nogle Boder med alleslags Ting. Der er en Fodkunstner Wiese som gjør alt med Fødderne. Hvis jeg kan komme ind for 8 Skilling gjør jeg det ellers ikke.

Idag er det min Halvfødselsdag.

Fredag den 27de Sept. 67. Aften

Igaarftes lod Onkel Eugen Erik og mig komme hen for at see Hr. Wiese. Det var grumme morsomt og interessant. Han gjorde sine Ting udmærket. Han skrev og tegnede (hvoraf jeg fik en Prøve som jeg veed er ægte, da jeg saae ham lave den, men som jeg næsten er bange for at jeg har tabt) og endda meget pænt, han lagde Papir sammen og lavede en Æske deraf. Trædte en Synaal, ragede sig o.s.v. mange

Ting som alle vare lige forunderlige og godt udførte. Han var en meget pæn Mand, med et rart Ansigt og graa Haar. Han var iført foruden almindelige Klæder en lille Kappe der dækkede de Steder hvor Armene skulde have siddet. På Fødderne havde han en slags Halvsokker, saa at Tærerne var fri. Sokkerne og Fødderne kunne gjerne have været renere, men iøvrigt var han rigtig pæn i hele sit Ydre.

Imorges var tante Charlotte igjen noget seen om end ikke saa meget som de to foregaaende Morgener.

Markedet er allerede forbi, det varede kun 1 Dag men Menageriet og Wiese bliver til paa Søndag.

Imiddags blev Characterer talte sammen og imorgen faar vi nok vore Characterbøger og Numre. Lorenzen har sagt, at jeg ogsaa skal flyttes om og jeg bliver saa nok Dux.

Da jeg ieftermiddags gik til Skole fik jeg mine Gymnastiksko. Jeg tog dem strax med, men fik ingen brug for dem; thi i Anledning af det smukke Veir gav Prehn os lov til at spille Cricket. Forresten er det allerede temmelig koldt, ja der var endog Tale om at lægge i Kakkelovnen idag.

Ieftermiddags var jeg henne med noget hos Apotheker Glahn 2). Jeg spurgte saa om han havde faaet Billetten og han spurgte om jeg var Regnar Bird og vi fik en god Snak - - - om Slesvig.

Mandag d. 30te Sept. Middag.

Naa i Løverdags Morges fik vi da vore Nummere at vide og jeg var blevet No 1 som jeg ventede. Jeg sidder nu på forreste Bænk længst til venstre, saa kommer Hr. Jakob Lentz Hansen ((R 1868)) og saa Hr. August Glahn ((Adam August Glahn (R 1868))) den forhenværende Dux.

I Sangtimen i Lørdags bad jeg mig fri fordi jeg har endnu nogen Hoste. Jeg pakkede mig godt ind om Halsen og gjorde saa gode Miner for Hr. Sibony saa gik det. Jeg skal nu have et Sæt Soranerklæder, og jeg har idag været henne hos Hr. Lindbo ((skræddermester Jørgen Peter Vilhelm Lindboe (1825-1885))) for at der kunde blive taget Maal. Jeg skal have Kjole og Vest og Buxer. Jeg faar dem nok i Slutningen af denne Uge.

Jeg har havt det Uheld at brække min Kam den som Tante gav mig. Jeg har idag været henne hos Kunstdreieren her i Byen for at faa en Klink sat paa.

Igaar var her til Frokost Jakob Hansen, og Dhr. Aarslev ((Alfred Aarsleff (S 1869))) Kiebitz og - - - og til Middag var adjunkt Hoff, Fru Dahlsgaard og en Frk. Christiane Hansen her. Om Eftermiddagen var Onkel Eugen henne paa Skolen for at sidde over med Peter og Ole Carstens ((Peter Bogislaus Carstens og Ole Rasmussen Carstens, begge (R 1869))) som sad over for Dovenskab og daarlig Opførsel i forrige Maaned. Peter er Fux og Ole 3die nederst. - - -

Tirsdag d. 1ste Oct. 1867. Aften

Idag var der hos Præsten det mærkelige at vi sang en ny Begyndelsespsalm.

Ieftermiddags havde vi igjen fri, dennegang var det Maanedsfri. Vor Classe spillede Cricket fra 4-½6 og det endte med Kjævelier. Onkel Eugen var idag til et storartet Skyttemøde som holdtes her.

Tirsdag d. 8de Oct. 1867. Aften

Det er nu længe siden jeg sidst skrev, men jeg ingen Tid havt idetmindste i de sidste 3-4 Dage. Der er hændt endee i dette Melleumrum og jeg vil nu opskrive det saa godt jeg husker det.

I Onsdags eller Torsdags fik 5te b en ny en og ovenikjøbet en Standsperson, nemlig Baron Bille-Brahe ((Frederik (Freddy) Henrik baron Bille-Brahe (1868)). Han er gammel i Skolen, men ligesom de fleste af de andre i Klassen har han været i de studerende Klasser. Han kom over fra 5te studerende. Han kom først nu, da han indtil da havde været syg. Han er strax blevet indlemmet i Cricketklubben og spiller ganske godt.

Medens jeg taler om Cricket, saa skal vi paa Søndag have den store Cricketkamp. Jeg bliver ikke spillende Deltager derimod skal jeg være Regnskabsfører. Om Aftenen skal der være Bal.

I Lørdags Aftes kom min Fader og Onkel Adolph kjørende her forbi paa Veien til Kjøbenhavn. Jeg var naturligvis derude for at see dem. - - -

Den ((næste)) Dag reiste Onkel Eugen og Tante Charlotte til Roeskilde for der at feire deres Bryllupsdag. Den er altsaa d. 6te October 1866 og paa Frederik den 7des Fødselsdag. Onkel Eugen kom hjem omtrent Kl. 3 om Morgenen men Tante Charlotte er reist til Kjøbenhavn og kommer neppe hjem for det første.

Samme Dag kom min Seng. Der var ingen Klæder med, men en af »Railway-Wrappersne« over hvilken jeg er meget glad. Den er nok bestemt til at lægge paa Sengen naar det er koldt, men hvis jeg skulde komme paa Reiser kan en saadan være nyttig. - - -

--- *Torsdag d. 10ende Oct. 1867 Aften.*

Det var deiligt Veir idag saa deiligt som ikke længe have havt det. - - - Eftermiddagen skulde naturligvis benyttes til Cricket Øvelse og vor Klasse skulde da spille fra 2-4, de Studerende fra 4-6. Jeg kom forsent derhen da vi først fik Mad da jeg skulde have været der, men jeg fik dog en god Times Leg, og det gik mig ganske godt. Det er let at mærke at Harald Kalkau nu igjen er med (han har nemlig en Uges Tid eller to været på Sygestuen paa Grund af et daarligt Øie). Der er nu anderledes Liv i Tingene, og nu faar man da ikke bare Skjænd. Jeg kan godt lide ham, han roser og opmuntrer hvor han seer man anstrender sig især hos de Svagere, medens man hos f.ex. Kocken kun faaer Grovheder og haarde Ord, hvordan man end bærer sig ad. Han foranstaltede at jeg fik lidt overordentlig Øvelse og viste mig hvorledes jeg bedst skulde slaae. Det vilde skam ingen af de Andre have gjort.

Jeg var senere en længere Tour med Kocken ud til Pedersborg og Omegnen ved Tuelsø. Havde jeg havt en anden med isteden for ham vilde det have været en ganske deilig Tour, men han kan ødelægge det hele. Det var meget bedre da jeg i Formiddags var en Tour med Glahn gennem Filsofgangen. Han er en rar Fyr selv om han jo er noget skavagtig. Pedersborg Kirke ligger forresten deilig paa en høi Bakke som før have baaren en Borg. Kirkegaarden ligger paa en eiendommelig Maade paa Terrasser rundt om Kirken og viser tydeligt Spor af gamle Mure. Der er en deilig Udsigt deroppefra over Pedersborg og Tuel Søer og nærmeste Omegn.

Fredag d. 11 Oct. 1867. Aften.

Idag har det været daarligt Veir igjen og der var der-

for ingen Cricket, vi har desuden ingen Bold. Gid vi maa faae godt Veir paa Søndag, baade for vor og for Skytternes Skyld; det bliver drøit at staae et Par Timer paa Pladsen for at holde Regnskab, hvis det øser ned.

Da vi jo ikke kunde spille Cricket kom vi da endelig en Gang til igjen at have Gymnastik. Jeg prøvede derved for første Gang mine Gymnastiksko. - - -

--- *Sørø d. 14de Oct. 1867. Mandag.*

Jeg var da i Lørdags for første Gang henne hos Siboni. Jeg spillede »Don Juan« for ham og derpaa nogle Scalaer. Disse sidste var han misfornøiet med, han skrev mig nogen Musik op, som jeg skulde forskrive.

Onkel Eugen var hele Dagen borte, han var i Kjøbenhavn i Skytteanliggender. Om Aftenen kom Jægermester Busk 3) og en anden Herre herhen med en stor Kurv fuld af Gevinster. De sad her en Tid lang og skrev, og jeg maatte drage til Posthuset for dem. - - -

Igaar var overhovedet en mærkelig Dag. Vi skulde jo have Cricketkamp og der skulde være Skyttefest. Jeg gik, efter at jeg havde lært mine Lexier ud til Banegaarden hvor Skytterne samlede sig fra alle Kanter. Da de Kl. henad 11 alle vare forsamlende, gik de ind til Byen. Forest kom et Musikkorps, saa de »Danske Vaabenbrødre«, saa Festcomiteen og den slags Folk f.Ex. Onkel Eugen og saa kom Skytterne fra de forskellige Kredse; de var meget forskellige i Udrustning og Udseende, og bedst tog sig Ringstederne sig ud. En stor Del af dem havde en Slags Uniform, lang Frakke og en flot lille Kaskjet paa Hovedet, som gav dem et mere eensartet og militairisk Udseende. Foruden dette udmærkede de sig ved at de havde et eget lille Musikkorps, som gav meget skingrende Toner fra sig, og som fandt for godt, altid at begynde, naar det Store begyndte. En anden af Kredsene udmærkede sig ved at den førte en Yngling paa en 15-16 Aar med sig, og som, naar der var Leilighed hamrede lystigt paa en Tromme han havde hængende paa Maven.

Da jeg havde fulgt dem ud til Festpladsen, som var her lige ud for Vinduerne, gik jeg Kl. ½12 hen paa Cricketpladsen. Vi skulde have begyndt ved den Tid, men Banen var endnu ikke planeret og Kalkauerne, som med Henningsen havde været ude til Høstgilde hos den sidste Forældre, vare endnu ikke kommen; Men da de vare komne og alt var i Orden begyndte vi omtrent Kl. 12. Jeg var ikke med som Spiller, men som Regnskabsfører. Det gik Realisterne grumme maadeligt. Vi havde 44 Points mod 73 hos de Studerende. Det var mærkeligt saa daarligt som det gik vore bedste Spillere, de to Kalkauer og Arentz ((Roald Arentz (1868))). Derimod var Kocken god, han havde 16 Points i de to første Halvlege.

Kl. ½2 var vi færdig med første Spil og jeg gik hjem for at faa lidt i Skruten. Der havde været dækket fiint Frostokbord og endel af Forretningsmændene og andet Godtfolk fra Skyttefesten havde taget for sig af Retterne. Jeg satte mig nu ned og tog for mig af Retterne; thi der skulde slet ikke holdes Middag. Kl. ½3 var jeg igjen paa Pladsen og den anden Leg begyndte. Det gik ligesom før, de Studerende havde igjen langt Overvægten, 89 mod 53 Points. Paa vor Side var Kocken igjen god, han havde 17 Points og efter ham kom Valdemar Kalkau som den negang oppede sig. Hos de Studerende udmærkede Ørum ((Carl Valdemar Japhet Ørum (S 1870))) og

Forum ((Hans Peter Forum Jensen (S 1870))) sig især. Den første skaffede allene i den Leg 24 Points, men igrunden var det kun Daarligdom med Begge; thi de pirrede næsten altid kun en Smule til Bolden saa at de havde truffet den, og medens den saa fløi videre løb de og skaffede Points. Enden paa Legen blev da at vi lød et forfærdeligt Nederlag med 97 mod 162 Points.

Derpaa begav Forretningsudvalget, bestaaende af Dommerne Regnskabsførerne og 2 Udvalgte blandt de Spillere som ikke havde Haab om at vinde, sig op til Rectors Værelse hvor Præmierne skulde bestemmes og nogle Stridsspørgsmaal afgjøres. Kochen og Ørum havde ligemange Points og det blev derfor bestemt at de skulde kaste til Gjærdet for at se hvem der traf oftest, han skulde naturligvis have Forrangen ved Præmierne. Det samme skulde ske med Ulrich og Effersø som ogsaa havde ligemange Points. Ørum traf 3 af 10 Gange Kochen 2 af samme Antal. Ulrich ((Hans Brock Ulrich (S 1870))) traf 3 af 15 gange og Effersø ((John Gudmundsen Effersø (S 1870))) 2 Gange. Derpaa blev Præmierne uddelte. Ørum fik 1ste Præmie et Boldtræ til 21 (?) med 33 Points, Kochen 2den Præmie Saxo og Snorre, Forum Jensen 3die et Boldtræ til 15 (?), Ulrich 4de et lignende Boldtræ, og endelig Effersø »Erik Menveds Barndom«. Enhver af Spillerne fik desuden en Kokarde og de tre første Præmietagers vare større end de Andre og Ørums igjen størst.

Tirsdag d. 15de Oct. 1867

Jeg gik saa hjem (Kl. var da 5) og gav mig strax til at gjøre mig istand til Ballet. Jeg vadskede mig; om ikke fra Top til Taa, saa dog både foroven og forneden og blev ganske lækker. Jeg klædte mig saa paa med min nye Dragt som nylig var kommen fra Skrædderen. Det saa godt ud og de passede godt. Kl. ¾8 gik jeg hjemmefra og kom grumme betids derop paa Academiet. Først spadserede jeg sammen med nogle Andre frem og tilbage i Gangen indtil Academisterne havde drukket The, saa gik vi ovenpaa ind paa Botaniksalen, hvorfra der var aabent ind til Solennitetssalen. Der var allerede samlet endel Damer, og jeg gik hen og tog mig een, som jeg senere erfarede hed Charlotte Eckardt 5). Kort Tid efter begyndte vi at dandse. Der stod paa Plakaten: 1ste Vals, 2den Vals, 3die Vals og 4de Vals. Jeg ved ikke hvad det skulde betyde, men vi dansede kun grumme lidt Vals, derimod næsten bare Gallop og Polka. Som Afvexling dandsede vi Lancier og henad Slutningen Klapfinale.

Jeg dandsede dygtigt og med endeel Damer, men af dem alle kunde jeg bedst lige en Frk. Rützou 6), men hun var saa optaget at jeg ikke fik nogen hel Dands med hende, men derimod endeel Inklinationer. Ballets Dronning og forgudede Skjønhed dandsede jeg slet ikke med; hun var for det første så grumme optaget at der kun var Tale om Inklinationer og det brød jeg mig ikke engang om; thi jeg kan ikke lide hende. Der blev i Begyndelsen budt The og smaa Tvebakker og deslige omkring, men det var kun for de Besøgende, de paa Academiet boende maatte Intet tage. Kl. 12 akkurat holdt vi op. Da jeg havde afpustet lidt gik jeg hjem. Det var den yndigste Aften, Maanelys og det næsten som ved Dag. Det kan nok være jeg sov den Nat. Jeg kom først iseng Kl. 1 og stod op ¾8. Vi skulde først iskole Kl. 9. Onkel Eugen kom engang hen at se til os. Han var nok ellers i Ridehuset hvor han havde Forsædet ved Skyttegildet.

Imorgens brak jeg igjen min Kam.

Det bliver nu meget tidligt mørkt; ieftermiddags maatte vi holde op med vor Cricket fordi vi ikke kunde se længer. Vi kan saa om nogen Tid kun spille i Middagstimerne.

Iaften kommer Tante Charlotte og vi faar det at mærke; thi vi faar nu først The Kl. 10 naar hun er kommen. Det er behageligt.

Torsdag d. 17de Oct. 1867

Igaarformiddags i det store Frikvarter kom der en Dreng til mig med en Billet hvorpaa der stod en Indbydelse til paa Lørdag at komme hen til Busck's. Der skal nok være Bal; thi alle Kavalererne i vor Classe ere ogsaa bedt. Jeg vilde ønske at Frk. Rützou 6) ogsaa kom der, og det kan man nok omtrent antage. Jeg bad mig i den Anledning fri for paa Lørdag hos Siboni. - - -

Tirsdag d. 29de Oct. 1867.

Nu er det grumme længe siden jeg sidst skrev heri, men jeg dels ikke havt Tid og især, ikke havt Lyst. Naar jeg om Aftenen var færdig med mine Lexier, har det i Almindelighed været saa seent at jeg enten er gaaet i Seng eller ogsaa har skullet paa Posthuset. Jeg har derfor ikke skrevet; men i Aften har jeg baade Lyst og Tid - - - og jeg vil derfor se at faa alt det opskrevet som har tildraget mig i denne lange Tid.

Der er naturligvis først ballet hos Buscks 3) om Lørdagen. Om Aftenen Kl. 7 skulde vi jo møde og ved den Tid gik jeg hjemmefra. Det var ækelt Regnveir og jeg havde derfor taget tykke Støvler paa, som jeg skiftede der. Da jeg kom ind blev jeg forestilt Fruen ligesom alle de Andre og stod saa og snakkede med disse Andre (jeg mener de andre Herrer eller Drengene, hvad man nu skal kalde dem). Der blev budt The om, men jeg fik ingenting da jeg stod noget tilbage. Endelig blev der klappet op til Dands. Jeg fik strax Frk. Rützou 6) til første Dands. Jægermesteren selv førte Polonnaisen op med den unge Baronesse Dirkinck 7). Det var grumme kjedeligt; thi det bestod ikke af andet end at vi grumme mange Par trippede meget tæt stuede sammen om i et forholdsviis lille Værelse og lod Damerne gaa frem engang imellem til de havde været hele Rækken rundt. Jeg var meget godt i Tøiet baade denne og den følgende Dands, havde gode Danser og var i de første Par. Men til den tredie, Lancier, havde jeg ikke kunnet faa en ordentlig Dame og maatte derfor i den elvte Time tage til Takke med en lille Een; som næsten kunde løbe mellem Benene paa mig (det var da en lille Overdrivelse, men hun passede i hvert Tilfælde ikke til mig). Da derfor selve Lancieren var forbi lod jeg hende gaa og maatte som følge deraf i den øvrige Deel af samme Afdeling, nøies med at se til eller i Ny og Næ dandse ud med en Dame, som jeg tog for Øieblikket. Saa gik vi til Bords. Der havde jeg sørget for at have en Dame af antagelig Størrelse, men hun var ækel at se til og havde ikke det der ligner et Snakketøi; desuden var hun mig jo ganske ubekjendt. Vi sad ved en Mængde Borde i ikke mindre end fire Værelser. I det Værelse hvori jeg var, Dandsesalen, var der to Borde, et hvor de aller fineste sade (d.v.s. Kocken, Aarslef og Baronen med Frk. Berg 3), Frk. Rützou 6), og nok en Dame, men som var af meget mindre Vigtighed). Ved vort Bord var Dr. Gellerup ((Poul Frederik Gjellerup (1835-1930) akademilæge 1865-1910)) med en Frøken Rohmann 3) i Huset dem der havde Forsædet. Iøvrigt

var der Valdemar Kalkau med Baronesse Dirkinck og *Wilken(s) Arendrup* ((S 1871)) og mig med vore, for mig ubekjendte, Damer.

Levemaaden var udmærket, skaaret Smørrebrød og Kage og dertil en voldsom Mængde Vin og Punsch. Dr. Gjellerup gjorde næsten ikke Andet end at drikke og skjænkede meget flittigt for os saa at jeg fik Mavepine, hvilket senere hindrede mig meget i at dandse ivrigt og bragte mig i slet Lune. Til Borddansen havde jeg jo min Borddame og til den paafølgende Cotillon havde jeg ogsaa forsikret mig en, ovenikjøbet god, snaksom, Dame. Men ved den næste Dans, snød den Dame, som jeg havde optaget, mig, og løb hjem uden at mæle et Ord, saa at jeg da vi skulde til at danse, pludselig fandt mig forladt, hvilket igrunder var en velfortjent Løn fordi jeg løb fra min Lancier-Dame, men som satte mig i en grumme kjedelig Stilling.

Der blev nu danset en eller to Danse endnu, men som jeg ikke deltog synderlig i paa Grund af min Mavepine. Efter en Smule Udhvilen sagde vi saa mange Tak og gik. Den var over 1 da jeg kom i Seng. Den næste Dag var vor Classe i Kirke; og til Middag var Dahlsgaards og Rossings her. - - -

I Lørdag Eftermiddags var jeg hos Buscks 3) for at gjøre Takkebesøg. Jeg gik sammen med Schulin ((*Christian Julius William Schulin-Zeuthen* (R 1870))) og de to Arendrup'er Kl. 5. Vi sad og sludrede en Tid lang meget net med Fruen, den foromtalte Frøken, Frk. Berg og Frk. Rützou som var der, men saa maatte jeg gaa, da jeg skulde til Siboni.

Den Lørdag jeg var til Ballet og den paafølgende Onsdag, fik jeg ingen Timer, den første Gang bad jeg mig fri, den anden Gang sagde han af; jeg har indtil nu kun havt to Timer. - - -

Igaar kom Bang til mig og sagde om jeg ikke vilde komme hjem hos ham i Frikvartret og se Bangerne fra Skaane 8). Jeg sagde naturligvis strax ja og gik derhen med Schulin.

Der var Onkel Bang med sin Kone og Laura Melchior 8). Jeg snakkede endel med dem, medens jeg drak en Kop Kaffe. Jeg maatte skynde mig afsted for at komme i rette Tid og saa dem saa ikke mere, da de reiste om Formiddagen. Schulin fortalte mig idag at Overlærer Bangs Kone havde godt kunnet lide mig fordi jeg ikke var saadan en sleben Kavalier som de andre Drengene i Sorø. Det var heldigt jeg viste den Side frem der. Jeg vil nu se at forfølge min Seier ved at besøge dem en Aften og derved udføre den Forsoning som jeg haaber er igang.

Onsdag d. 30te Oct. 1867.

Igaar Aftes blev jeg nødt til at holde op da jeg skulde paa Posthuset, og saa ilførdigt maatte jeg afsted; at jeg ikke engang fik Sætningen skreven ud, hvilket jeg for en Ordens Skyld gjorde før jeg satte en anden Dato. Der er endnu nogle begivenheder som skal omtales.

Idag for en Uge siden var det Tante Charlottes Fødselsdag, nemlig d. 23de. I den Anledning var Fru Hall og Fru Dorff kommen herved, begge af den Hammerichske Kreds 9), men i hvad Forhold de staar til Tante Charlotte, ved jeg ikke. Da jeg Kl. 12 kom hjem, fandt jeg mit Værelse optaget af den sidstnævnte af de to Damer. Det var med Nød og Neppe at jeg kunde faae mine Klæder, som jeg saa maatte tage paa i Erichs Værelse. Foruden de to var der ingen Fremmede. Fru Hall reiste samme Aften, men fru Dorff først den næste, og jeg maatte derfor

igjen tage til Takke med at sove paa Sofaen i Onkel Eugens Værelse. Der har jeg ogsaa maattet sove hele den øvrige Del af Ugen og Søndagen med, da der var Vadsk og Tøiet blev strøget paa mit Værelse. Nu har det da faaet en Ende; thi i Mandags holdtes her stor Flyttedag. Onkel Eugen og Tante Charlotte flyttede ned i Havestuen, som nu er indrettet til Soveværelse (Havedøren ere aflaaet og der bliver sat en Karm der saa at det bliver som et Vindue), medens Erik og jeg flyttede ovenpaa til deres Værelse, hvor vi nu har det rigtig rart. I Eriks Værelse skal Barnepiggen, som kommer til den første, sove.

Vi nærmer os nu vist snart et Vendepunkt; der er købt en Vugge, der kommer Barnepigge osv. osv. 10). I Eftermiddag ere de begge hos Dahlsgaards til Middag.

Torsdag d. 7de Nov. 1867.

Nu er det igjen længe siden at jeg skrev sidst, og ligesom forrige Gang er der nu ogsaa endel at skrive om. Det lader til at jeg skal tage det paa Tour.

Først og fremmest er da Gildet hos Glahns 2). Jeg gik derhen henad Kl. 8. Da jeg kom var næsten hele Selskabet forsamlet. Det bestod mest af Damer, nemlig vist en Sneus unge Damer, hvoriblandt Frk. Berg, Frk. Dirkinck-Holmfeldt 7), Frk. Bang 8) og flere. I Huset hos Glahns er der for Tiden en Frk. Valborg Tiedemann 2), som har været i Rom. Der er Somme der finde hende en Skjønhed, men det kan jeg nu ikke se og desuden er hun mig lidt affecteret. Af Herrer var der grumme faa, foruden August Glahn fra min Classe var kun Aarsleff, Krebs ((*Olaf Peter Krebs* (S 1868))) og endnu en fra Gymnasiet (Vinter) ((*Christian Michael Winther* (S 1869))). Senere kom Møller og Heiberg med deres Koner. Først legede vi Ordsprogsleg, hvilket var meget morsomt. Særligt udmærkede sig, dels ved deres udmærkede Spil, dels ved at gjætte, Møller, Frk. Schlegel 11) og Krebs; ogsaa Fru Heiberg ((gift med adjunkt Heiberg)) maa ikke glemmes. Da vi havde leget det en Tidlang gik vi til Bords, eller til Bordene, 3-4 som vare dækkede i 2 Værelser. Ved det Bord, hvorved jeg sad, var vi 8 og bestod næsten bare af den livlige Ungdom (Frk. Berg, Krebs). Vi fik forloren Skildpadde, Smørrebrød og en Æblekage, alt rigtig lækkert med vandklar Punch til. Efter Bordet, som vel blev hævet ½ 11-11 dandsede vi lidt, men paa Grund af at der baade var Mangel paa Herrer og Plads kunde vi kun indskrænke os til at tage Damerne op, dandse et par Gange rundt og sætte hende ned igjen. Omtrent Kl. 12 gik vi; jeg fulgte Frk. Schlegel hjem. - - -

I Mandags var her en Slags Fest. Forhenværende Minister Hall 9) var her til Middag, hvisaarsag vi først spiste Kl. 5. Det var en glimrende Anretning: Gjedde, Kalvesteg og Æblegrød. Det morede mig meget at se en Mand som han, der dog har havt megen Indflydelse paa Danmarks Anliggender. Han var rigtig gemytlig og morsom og fortalte endel Anecdoter om Frederik den 7de og andre. Han reiste igjen Tirsdag Morgen.

Jeg fik i Mandags mit Uhr tilbage fra Uhrmageren, ham jeg havde betroet det til Eftersyn, da det gik rent tummelumsk, saa at man slet ikke kunde lide paa det. Nu gaar det rigtig godt.

Vi har nu i den senere Tid havt rigtig Efteraarsveir med Storm og Regn, som nu i de sidste Dage er bleven til Hagl og Sne.

I Tirsdags, da vi havde været hos Præsten, fandt Harald Kalkau paa at vi skulde spille Cricket, og da de Studerende paa Grund af Blæsten ikke brød sig om Pladsen, tog vi den i Besiddelse. Vi var sex, og saa lun og morsom en Cricket har jeg aldrig havt. Naar vi stod allerbedst, kom der en Haglbyge, men vi spillede lystigt væk, og, som sagt, jeg tror det er den morsomste Cricket jeg har været med til, omendskjønt jeg tilsidst forgrint og forblæst som jeg var, gjorde endel Bomlere.

Om Eftermiddagen samme Dag var jeg henne hos Glahns for at gjøre Takkebesøg. De var alle hjemme, og medens jeg var der kom Fru Lorentzen ((gift med adjunkt Peder Lorenzen)) for at bede dem hen til sig den følgende Aften. Efter at have sludret en Timestid, gik jeg.

Igaar, da Ibsens var hos Lorentzens, gik jeg hen til Bangs for at gjøre et lille Besøg. Ogsaa der var hele Familien hjemme omendskjønt jeg kun saa grumme lidt til Bang og Schulin. Jeg gik derfra Kl. 10, da det var min Tur til at hente Posten.

Idag fik jeg en Dansk Stil tilbage for hvilken jeg fik ug? hvilket var noget ganske ualmindeligt for mig, da jeg aldrig før har opnaaet noget sligt. Æmnet var »en Skuffelse« og da jeg i Søndags var lystigt stemt havde jeg lavet en lystig Stil deraf. Jeg var noget usikker om han ville kunne lide den, men besluttede dog at prøve det og det lykkedes jo over Forventning. Hansen læste den op for Klassen og Drenge fandt den udmærket, men troede ikke at jeg selv havde skrevet den. - - -

I Søndags Aftes var jeg ovre hos Harald Schlegel 11) for at bivaane en Bortlodning af hans Boldtræ. Jeg havde selv et Lod, men vandt naturligvis ikke. Der var 16 Lodder til 4 skilling og Boldtræet tilfaldt en Nagel ((*Wilhelm Adolf Ferdinand Nagel* (S 1873), der da gik i III studerende, eller *Frederik Carl Hochberg Nagel* (R 1870), der da gik i 4. real)) i 4de Studerende. Jeg havde ved den Leilighed nær bragt Schlegel i Forlegenhed, da jeg af Forglemmelse fortalte Ibsen at jeg skulde til en Bortlodning, og da han senere lugtede paa mig at de havde røget, hvilket begge Dele er forbudt, men han fortalte Intet.

Tirsdag d. 12te Nov. 1867.

I Fredags Aftes fik jeg et Brev hjemmefra, naturligvis et rart Brev, hvori jeg fik at vide, at jeg den næste Dag, Lørdag, skulde ud paa Banen, hvor Andreas Partsch ((en ven fra Flensborg)) saa vilde komme forbi paa Gjennemreise til Kjøbenhavn, hvor han skal være Contorist. Det glæder mig rigtig for ham, at han kommer derover; thi han bliver saa konfirmeret i Kjøbenhavn og slipper derved fra preussisk Militairtjeneste. Han kommer ogsaa derved ud af alt Tydskeriet ovre i Flensborg. - - -

Jeg var derfor Lørdag Aften ude paa Banegaarden og fandt ham hurtig. Han overleverede mig en Kasse hjemmefra, som var omtalt i Brevet, og vi snakkede derpaa saa godt vi kunde indtil Toget gik, hvilket jo rigtignok kun var en kort Fornøielse, men noget var det dog.

Da jeg kom hjem eftersaa jeg Kassen i Tante Charlottes Paasyn. Der var mange deilige Ting, Vidner om alle de Kæres Godhed. Der var først og fremmest, et Par Kopper med mit Navn paa, en ny smuk Kam og en Tættekam, et Par Muffediser og et Par Old Handsker, 2 Par Glacé-Handsker, en Flakske Pomade og en med Eau-de-Cologne, et Stykke Sæbe og fra Thora en Lille Portemonnai-Almanac;

selv med Slikkerier var jeg bleven betænkt, 5 dejlige store Æbler og 2 Stykker Chocolate, og foruden alt dette, en blank Specie til at more mig for i Kjøbenhavn til Julen. Nu tror jeg ikke at jeg har glemt noget, men det kan dog gjerne være; der var saa meget, men det var ogsaa mine Juleforæringer.

Det kan nok være jeg blev glad; jeg var næsten elvild. - - -

Lørdag d. 18de Juli 1868.

Nu er det voldsom længe siden jeg sidst skrev heri. Men jeg har da ogsaa havt meget at bestille i Mellemtiden. Men nu er alt det forbi, Præliminaren er overstaet og jeg har foreløbig slet intet at bestille andet end at more mig det bedste jeg kan, og jeg hengiver mig derfor atter til den gamle Adspredelse, at skrive i min Dagbog. Dengang jeg havde mere at bestille, eller maaske snarere, da det tog længere Tid at lære mine Lexier paa Grund af at Peter Carstens sad herovre og læste sammen med Erik og mig, holdt jeg alt for meget af den Tid der blev tilovers til at blive siddende inde for at skrive i Dagbogen. Og siden Richards (?) kom her, og Peter ved den Lejlighed blev fri for at komme her, har jeg med Repetition til Examen havt saameget virkeligt Arbejde, at det ikke engang kunde falde mig ind, at anvende min Tid, til her at optegne hvad der hændtes mig, hvilket forresten ikke var meget. Nu derimod, da jeg ikke mere har nogen saadan Hindring, optager jeg denne Beskjæftigelse paany; hvorlænge Lysten varer, skal Tiden vise. Hvad der er sket i denne Mellemtid, vil jeg ikke gjøre mig den Umage at optegne, først fordi jeg nok vil kunne erindre Hovedbegivenhederne, medens det vist allerede nu ville være frugtesløst at ville optegne smaa Biomstændigheder og Tildragelser, som dog høre til for at danne et nogenlunde fuldstændigt Hele.

Jeg vil derfor gjenoptage Arbeidet ved Fredag d. 17de, den Dag da jeg fuldenste min Løbebane, som skolesøgende Discipel ved Sorø Academi.

Af de 11 Fag vare kun 2 tilbage, Geographi og Geometri, der begge begyndte Kl. 8 om Morgenen, saaledes at den ene Halvdel gik ind til et Fag medens den anden begyndte med det andet. Jeg begyndte med Geographi. Foruden Hr. Møller, var der Bjergering og Mr. Moth som Censorer. Jeg fik som Spørgsmaal »Frankrigs Bjerge og Floder« og »Nyholland«. Jeg fik ug. Som Censorer i Geometri vare Bang og Corfixen ((Hans Corfixen (1823-1901), lærer i Sorø 1851-82, overlærer 1881)). Den sidste opgav mig det Spørgsmaal at finde Forskellen mellem Cirkelns og den indskrevne Sexkants Areal, naar Radius er lig 10. Jeg var i ypperligt Lune og løste det ganske rigtigt. Min geometriske Tegneopgave var ikke god, men jeg fik desuagtet ug. Jeg havde saaledes 82 Points og manglede kun et Point i Udmærkelse. Det havde været morsomt at faa Udmærkelsen, det havde været en Ære, saavel for mig, som for Academiet, og det vilde have lydt saa godt, men i og for sig er det jo omtrent ligemeget, om man har 1 Point mere eller mindre. Det kommer saa meget an paa Held og Uheld ved den Salgs; havde jeg f. Ex. faaet et lidt lettere Spørgsmaal i Historie, havde jeg rimeligvis havt den. Der vare flere end mig, der vare kjede over dette ene Point.

Mandag d. 20de Juli 1868

Kl. 3 om Eftermiddagen var der Proklamation oppe i Solennitetssalen. Midt paa den Side, hvor Vinduer-

ne ere, stod Talerstolen og foran den stod 11 Stole til os i en Bue. Længere tilbage stod en Række Stole for Lærerne og bagved dem var der Staaaplads for andre Tilskuere. Da alle andre havde indtaget deres Plads, indtog Rektor sin, Talerstolen og fortalte, at der nu atter var et Hold færdigt til at forlade Skolen og læste derpaa Karaktererne op for hver især og overrakte vore Vidnesbyrd, som nedenunder vare undertegnede af ham selv og paasatte »Sigillum Scholæ Soranæ«. Efter at Rektor derpaa havde holdt et kort Foredrag hvori han ønskede os Lykke i Fremtiden var Festligheden tilende, og vi blev nu ønskede tillykke af Rektor og Lærerne, der passerede Revue for os. De vare, paa en Undtagelse nær, rigtige venlige imod mig, og denne Undtagelse var Peter Søren ((Severin)) Nyeborg; han gav mig sin Haand, men hverken sagde et Ord eller saa paa mig. Jeg er temmelig vis paa, at han ikke kan lide mig, ialfald kan jeg ikke udstaa ham.

Samme Aften Kl. 8 mødte vi igjen paa Akademiet. Det var til det Sold, som Akademiet giver sine bortreisende Dicile. Det foregaa altid i Vestibulen. Alle tre Døre ud til Søen og Academiehaven vare aabne og det hele saa rigtig festligt ud. Det var jo smukt Veir og vi gik omkring paa Stentrappen, snakkede med hverandre og Lærerne. Da endelig alle vare samlede bød Rektor mig sin Arm og hver af Lærerne gjorde ligesaa med en af de andre 10, og vi gik til Bords. Der var dækket et meget stort Bord, fuldt af Brød, Smør, Kalvesteg, Oxetunge, Sardiner, Anchioser, Speilæg, Ost o.s.v. og midt paa Bordet stod en stor Krandskage, med en flagrende Sommerfugl paa Toppen. Vi gav os saa til at spise, jeg for mit vedkommende, kunde ikke spise ret meget, da jeg havde været ovre for at drikke Kaffe og Chocolate hos Schlegels samme Eftermiddag. Da en stor del af Maden var sat tillivs, reiste Rektor sig og holdt en kort Tale hvori han udbragte vor Skaal. Noget efter reiste jeg mig for at drikke hans Skaal. Jeg var forlegen og skildte mig skidt fra det og jeg var i Begyndelsen temmelig elendig derover. Der blev nu holdt adskillige Taler af Lærerne og Christian Molbech holdt en meget god en, hvori han drak Lærernes Skaal hvilket jeg havde glemt. Vi fik saa Krandskagen spist og gik saa ud paa Stentrappen. Ved de forskellige Skaaler gik vi omkring og klinkede med Lærerne. Jeg klinkede med alle undtagen med Peter Søren ((Severin)) Nyeborg, der hvergang jeg kom hen for at klinker med ham vendte Ryggen til og satte sig ned. Der blev nu budt Cigarer, og det var morsomt at se den forstillede Forbavelse, hvormed Lærerne saa, at de fleste vare saa drevne i at ryge. Der var kun Glahn og mig, der ikke røg. Kochen var taget bort midt under Soldet; noget før jeg reiste mig. Vi sludrede nu meget morsomt med Lærerne en tidlang, hvorpaa vi omtrent Kl. 10 skildtes. Jeg gik først nogen Tid omkring paa Gaden for at snakke med de andre og gik derpaa hjem. Jeg sad saa en halv Timestid og taled med Tante Charlotte og Kalko ((Theodor Emil Hilarius Kalko (S 1867))) en tidligere Soraner, der gik ud af 7de forrige Aar, og som for det meste opholder sig her hos Ibsens, naar han er i Sorø; Han var her saaledes en Gang i Vinter. Jeg kan rigtig godt lide ham, og da vi to laae paa samme Værelse, Gjestekammeret fik vi os en god Passiar inden vi lagde og til at sove. Han reiste Lørdag Morgen.

I Lørdags vare endel af de 11 tagen bort til Tase, for at holde deres eget Sold. Jeg var ikke med, jeg

havde ikke faaet Lov til det. Jakob Hansen, Ohsten og Garnæs ((Christian Plesner Garnæs (R 1868))) vare heller ikke med. Foruden de øvrige 7 var der Sparre-Ulrich ((Olof Erasmus Sparre Ulrich (R 1867))), og Schumacher ((Alfred Friederich Schumacher (R 1867))) af ældre Soranere og Harald Schlegel. De morede sig udmærket, og den eneste, der var en Ubetydelighed fuld var Kochen og det var meget lidt.

Jeg var den Dag tre Gange i Vandet; først om Formiddagen nede ved Badehuset, ganske kort efter paa Skjolden og endelig om Eftermiddagen igjen paa sidste Stød. Hans Rolsted ((Hans Christian Vilhelm Rolsted (S 1871))) og jeg svømmede to Gange frem og tilbage fra Elevernes Hak ((?)) og til den modsatte Side og ((af)) Smalsøen. Det var en 1600 Alen, og jeg tror nok, at jeg kunde have svømmet en Gang frem og tilbage endnu. Jeg nød saaledes rigtig den Frihed jeg nu har.

Jeg var ogsaa paa Eventyr den Aften. Pælen for Enden af Spadserestien er jo hvid med en sort Top, hvilket har vakt Forargelse og Fru Schlegel havde derfor efter de Maal jeg havde opgivet syet en rød Hue, som kunde dække den sorte Top, den var jeg Kl. 12 om Natten henne at sømme paa.

Igaarmorges kom Redaktøren for Dags-Telegraphen, Medlem af Arbeidsforeningen C. V. Rimestad 12) hertil fra Vest. Han har været rundt i Landet og har holdt foredrag om Arbejdervæsenet og kommer hertil for at gjøre det samme. Det var en meget før Mand af Middelhøide, graasprængt Haar og et rundt, rødt rigtig gemytligt Ansigt. Vi fik Kaffe da han kom og det var rigtig morsomt at høre paa ham, snaksom var han og fortalte en Masse morsomme Historier. Da jeg var færdig med at spise, reiste jeg mig fra Bordet og gik i Kirke, jeg vilde dog endnu engang høre Pastor Glahn før jeg tog herfra. Der er endnu ingen Præst jeg har holdt saa meget af at høre, som Pastor Glahn, eller rettere sagt, det er den første jeg har brydt mig om. Han staa saa rolig, uden mindste Unaturlighed og taler. Før har jeg blot kjedet mig over Talerne, nu derimod er jeg næsten kjed over at det er forbi. Jeg ved ikke, om det er hans Maade at bære sig ad paa, der saadan tiltaler mig, eller om jeg har faaet mere Forstand paa det, nu da jeg er bleven confirmeret; det er rimeligvis begge Dele, og jeg tror knap, at pastor Carstens Prækenere ville tiltrække mig saa meget som Pastor Glahns gjøre det. Da jeg, kort før Rimestad kom, skulde ind til Byen, sad den røde Hue nok saa smukt og straalende paa Pælen, men da jeg kom tilbage var den borttagen og Sømmene trukne ud; mon ikke den lille, tykke Politibetjent har gjort det, jeg saa ham komme vraltende udad, da jeg gik ind til Byen.

Efter Kirketid var jeg i Vandet, som var varmt, Luften derimod var forholdsvis kjølig. Ved Middagstid kom der nogle svære Byger, der vist have gjort godt efter denne lange Tørke.

Vi spiste Kl. 1 og jeg havde god Leilighed til at beundre Rimestads vældige Apetit. Han spiste 3 Portioner Kjødssuppe, 2 Steg og 2 Rødgrød, men han ser da heller ikke ud, som om han pleiede at lide Nød.

Om aftenen Kl. 6½ skulde Rimestad holde Foredrag i Ridehuset, men jeg foretrak at gaa hen til Pastor Glahns. Da jeg havde været der en kort Tid kom der Fremmede der idag skulde syne Kirken og jeg gik ind i Værelset ved siden af hvor Marie 2), Præstens Datter holdt Skole for Maler Vermehrens

lille Datter Thora 13), kaldet Tulte og Johan Glahn, Augusts Broder. Jeg sad og hørte lidt paa dem og var Censor ved deres Examen. Marie er en rigtig rar Pige, kun ingen Skjønhed, men hun har saadan et rart Udtryk i sit Ansigt; jeg kan rigtig godt lide hende. Kl. 7½ drak vi The og Pastor Glahn og Fru Glahn og Marie gik saa ned paa Banen for at tage imod Fru Vermehren der kom med to Sønner. Jeg fik dem imidlertid ikke at se, da de ikke kom ind i den Stue, hvor jeg var, og jeg var ikke gaaet med ud paa Banen, da August Glahn, hans Broder Hans Egede og Michael Vinter kom ved Thetid og vi sad saa i Mellemtiden hjemme og morede os med al Slags. Det var jo en forstyrret Aften, men der er saa velsignet deroppe og jeg morer mig altid naar jeg er der. Det gjør mig ondt, at jeg nu skal skilles fra dem; bare jeg kunde tage dem med til Flensborg. Da vi gik, gik jeg sammen med Vinter op paa Gymnasiet og sad lidt paa hans Værelse og snakkede med ham. Jeg fik ved den Leilighed det Blækhus med, som jeg paa Auktionen kjøbte af Richard York ((Richard William Claudius York (S 1868))). Naar det bliver godt vadsket og pudset kan det endnu blive en Pryd for mit Bord i Flensborg. Paa Hjemveien fra Vinter fik jeg en ordentlig Bløde.

Utiltmorgen, da jeg sad og spiste, kom v. Dockum ((Carl Edward van Dockum (R 1868))) og spurgte, om jeg ikke vilde komme ud og sige ham og Jakob Hansen farvel paa Banegaarden. Jeg sagde ja; saamegetmere, som Onkel Eugen havde bedet mig om at følge Rimestad 12) paa Vei, da han maaske ellers vilde gaa feil. v. Dockum skulde jo til Helsingør og kjørte derfor med Kjøbenhavnstoget. Jakob derimod, skulde til Svendborg og kjørte altsaa den anden Vei. Det var to af Kameraterne. Henningesen saa jeg kjøre bort i en Vogn, Kochen er sagtens taget hjem for længere Tid siden og Ohsten reiste forleden Aften, men jeg havde ikke Tid til at gaa ud paa Banegaarden, saa jeg sendte Hilsen. Hvornaar mon jeg faar dem at se igjen.

Onsdag d. 22de Juli.

Iforgaars Aftes kom en Fætter til P. S. Nyeberg, Erik Nyeberg ((Erik Holm Nyeberg (S 1867))) herud. Det er et rart ungt Menneske, jeg kan godt lide ham. Ibsens vare ikke hjemme da han kom og jeg havde en lang Snak med ham. Han gik, ligesom Kalko ud fra Gymnasiet forrige aar, men har nu ligesom ham opgivet og vil være Handelsmand. Erik bragte ham et Brev, der afslog ham en Contoristplads hos en Hage paa Laaland. Han var meget kjed derover.

Igaar morede jeg mig med at tegne Slagkaart. Jeg fik to færdige. Naar jeg nu kommer hjem, naada hvor mine Soldater saa skulde op for at slaas.

Valdemar Kalkau reiste igaar.

Igaarftes kom Onkel Eugen hen til mig og sagde, at nogle af Lærerne havde fortalt ham, at jeg ikke havde sagt farvel til dem. Jeg svarede, at jeg ikke havde sagt farvel til nogensomhelst af dem, hvorover han blev rasende og fortalte mig, at han maatte gaa og se mig paa Fingrene ligesom et lille Barn, Lorenzen havde jeg slet ikke sagt farvel, Dahlsgaards maatte han drive mig til at sige farvel og jeg gik nu ikke til nogen af de andre Lærere; jeg skulde nu øieblikkelig løbe rundt til dem allesammen. Mens jeg stod og tog en ren Skjorte paa, fik jeg endnu et Par Visitter, hvor han skjældte mig godt ud og sagde, at naar jeg var færdig, skulde jeg komme ned, saa kunde Tante Charlotte og Frk. Schegel sige mig

nogle af Lærerne, der ikke reiste endnu. Enden blev saa, at jeg gik omkring til sex, som ikke engang alle reise.

Da jeg havde været hos fire, Nyeberg, Blicher, Sibboni og Prehn, gik jeg hjem for at hente en Bog »the Kings own«, som Moth har laant mig, og som jeg med det samme vilde bringe op. Jeg mødte saa Onkel Eugen, som spurgte mig hvorvidt jeg nu var kommen. Jeg sagde, at jeg manglede nogen og gik videre. Da jeg var kommen et godt stykke bort, kaldte han mig tilbage og sagde: »Du skal saa'gu gaa til dem«. Jeg forklarede saa, hvorfor jeg gik hjem. Saa vred var han.

Sorø. Torsdag d. 23de Juli 1868.

Det var rigtig kjedeligt, at Onkel Eugen er saa vred paa mig, for det bliver ved, især nu, da det jo er paa det sidste, og jeg maaske aldrig kommer her tilbage. Jeg synes rigtignok ikke, at jeg har gjort noget, hvorover han kunde blive saa varig vred; men jeg tror ikke, at han har sagt et eneste Ord ligefremt til mig hele Dagen igaar, og han undgaar mig øiensynlig. Saasart jeg ser ham igjen, vil jeg tale med ham og se, at vi kommer overens, og med Guds Hjælp bliver vi nok gode Venner igjen inden vi skilles. Jeg vil nødig skilles i Fjendskab fra den, der saalænge har været min Fader; og jeg ved ogsaa, at det vilde bedrøve min Moder overordentlig. Gid han var her, og vi vare forsonede.

Flensborg. Søndag d. 26de Juli.

Naa, Uenigheden mellem Onkel Eugen og mig blev da udjævnet. Jeg gik hen til ham og spurgte, om han var vred paa mig. »Ikke en Smule min søde Dreng«, svarede han. Selv om jeg ikke fuldkommen tror, at det var sandt, saa var det dog en Forsoning. I Onsdags sagde jeg farvel til alle med Undtagelse af Præstens, Heibergs og Schlegels, som jeg, ligesom Rosinen i Pølseenden gjemte til sidst. Torsdag Formiddag gik hen med at pakke ind og løbe Ærinder for Onkel Eugen. Efter Middag gik jeg op til Præstens. Jeg sad en Tidlang og talte med de kjære Folk ogsaa Fru Vermehren 13), som var der. Da jeg havde været der lidt, kom August Glahn, og efter at vi havde drukket en Kop Kaffe, fulgte jeg ham ud paa Banen i voldsom Hui og Hast. Han gav mig sin Fotografi. Om Aftenen Kl. 7 reiste Onkel Eugen og Tante Charlotte bort, de kjørte ned til Nestved. Jeg var nu ene tilbage i Huset med Pigerne, Erik var nemlig den foregaaende Dag, reist ind til Kjøbenhavn lige efter Translokationen. Jeg blev derfor budt over til Schlegels for at drikke The og jeg var der den Aften. Heiberg havde været reist bort hele Dagen, og, med Fru Heibergs Tilladelse, kom jeg derfor om Aftenen Kl. 10 over for at sige farvel.

Der er nogle Begivenheder, som jeg har glemt at omtale paa rette Sted, saaledes Translokationen. Onsdag morgen stillede vi i Solennitetssalen. Først blev der afsungen en Sang, som endte med »Liflig er vor Ungdoms Vaar«. Rektor sagde derpaa et Par Ord, læste Resultaterne op, og sagde derpaa igjen noget og Festligheden endtes med, at en Latinsk Sang, der endte med »dulce domum«, blev afsungen. Der var en stor Frokost paa Akademiet, hvorefter de fleste reiste hjem. Vi spiste tidlig hjemme da Onkel Eugen og Erik begge reiste bort med Middagstøt.

Den sidste Visit jeg gjorde den Dag var hos Bangs hvor jeg blev om Aftenen. Der kom en tunghør Fru Pind fra Jylland der gjerne vilde have sin Søn ((Chri-

sten Pind (1869))), en flink lille, saavidt jeg kunde se, skeløjet Dreng i Huset hos Bangs, hvorover disse vare meget glade og forekommende. Vi vare ude at seile, eller rettere sagt ro om Aftenen.

Da jeg kom hjem fra Bangs, laa der et Brev til mig. Det var fra Moster Lina. Jeg gik saa op iseng for at læse det der, som jeg pleiede at gjøre; men da jeg aabnede saa jeg, at er stod »Kjære Charlotte«, det var altsaa ikke til mig. Da jeg nu hørte Tante Charlotte komme ud ad Døren fra deres Sovekammer, stak jeg Brevet ud af min Dør og gav hende Brevet idet jeg sagde, at det maatte være forkert paaskreven. Lidt efter hørte jeg en voldsom Latter, og Tante Charlotte kom ind til mig og fortalte, at Brevet heller ikke var til hende, men at Moster havde forbyttet Breve til Charlotte Daniels og mig. Jeg lo da ogsaa derover, og det viste sig senere, at være en rigtig Formodning. Næste Morgen sendte jeg Brevet tilbage.

I Fredags gik da Reisen for sig. Jeg var oppe Kl. 5½ for at lægge den sidste Haand på Værket med Indpakningen af min Kuffert, som jeg derpaa bragte hen i Haabet, hvorfra Hans Daniels kjørte den ud. De andre Ting havde en Vogn ude fra Banen afhentet den foregaaende Dag. Omtrent Kl. 7½ kom Onkel Eugen tilbage med Vognen. Han skulde have noget Tøi i Orden og jeg kjørte saa med ham til Banaegården. Jeg kunde ikke finde Tante hverken i Sorø eller Slagelse, men i Korsør kom vi snart sammen. I Slagelse traf jeg August Glahn, som jeg fik ind i vor Coupeé. Han skulde hjem til Fredericia. Vi kom saa ombord paa Diana og dampede snart afsted. I Store Belt gik der endel Sø og jeg maatte offre til Guderne baade de Stikkelsbær jeg havde spist om Morgenens og nogle Kirsebær jeg fik i Korsør, men da jeg var bleven af med det befandt jeg mig meget vel og nød rigtig den hele øvrige Tour gjennem Svendborg Sund og i Flensborg Fjord, især da det var udmærket Veir. Kl. 8 omtrent vare vi i Flensborg, og jeg var igjen hjemme. Mine Forældre, Thora og Clausens vare på Skibsbroen for at tage imod os.

NOTER

1) (25/8 1867)

Lektor P. F. Truelsen (f. 1905) har i 1973 undersøgt, om nogle af disse sager skulle være havnet i Skolens samlinger, men har ikke kunnet finde noget derom.

2) (10/9 1867)

Familien Glahn var 1867-68 rigt repræsenteret i Sorø, se familieoversigten GLAHN i Soraner-Biografier 1822-1900 (1977):537.

Henrik Christopher Glahn (1810-1891), der var sognepræst i Sorø 1861-83, var gift med sin kusine Anne Birgitte Marie Glahn (1823-1908). De havde sønnen Hans Poul Egede Glahn, der døde 1868 som discipel i VII klasse, og datteren Henriette Birgitte Maria Glahn (1854-1937), der »holdt skole« for maleren Vermehrens datter Thora (dagbogen for 20/7 1868) og for Henrik Vilhelm Johan Glahn (1871) bror til Regnar Bird's klassekammerat Adam August Glahn (R 1868), begge sønner af generalmajor Hans Otto Glahn (1817-1914), præsteparrets fætter. En anden fætter, bror til generalmajoren, var Henrik Christopher Glahn (1837), apoteker i Sorø 1851-93 efter sin far »den gamle apoteker«, Hans Egede Glahn (1783-1874), der havde Sorø apotek 1811-50. (Dagbogen for 25/9 og 27/9 1867).

Maria Glahn (1854-1937) boede hele sit liv i Sorø og var et af de mest værdsatte medlemmer af familien.

Frøken Valborg Tiedemann (dagbogen for 7/11 1867), som var i huset hos apotekeren, hed retteligen Valborg Tidemand. Hun var datter af præst på St. Thomas, Dansk Vestindien, Vilh. Aug. Tidemand (1815-1854) og Thora Bøgh (1814-1902). Valborgs mor styrede hus for komponisten Peter Heise, da han i slutningen af 1857 kom til Sorø som organist og musiklærer, og hun og datteren blev, efter at Heise i 1859 giftede sig med Ville Hage, ogsaa hendes gode venner. Mor og datter boede i et par værelser øverst i »Villereden« indtil Heises i 1864 flyttede til København; men venskabet fortsatte. I de første måneder af 1867 deltog Valborg Tidemand i en rejse til Rom, som ægteparret Heises gæst. Hun blev senere gift Fasting.

Valborg Tidemand og hendes mor omtales bl. a. i Helene Nyblom: Livsminder fra Danmark (1923), i Gustav Hetsch: Peter Heise (1926) og i sammes: Breve fra Peter Heise (1930).

3) (22/9 og 14/10 1867)

Godsejer, jægermester Frederik Carl Gutfeldt Busck (1826-1892) og hustru Catharina født Rohmann (1829-1892) boede i Søgade i den såkaldte »Villerede« bygget af komponisten, sanglærer Peter Heise og hans hustru »Ville« født Hage. De havde forladt Sorø ved udgangen af 1864.

Jægermesteren havde to soranersønner, *Andreas Sofus Busck* (S 1873) og *August Busck* (R 1872) og en datter Kate. I hjemmet var desuden frk. Hanne *Christiane Berg* (1851-1912), en datter af fru Busck i et tidligere ægteskab, der 1872 blev gift med den kendte meteorolog Georg Adolph Rung (1845-1903) og således blev mor til ingeniør-professoren Wm. Rung (1873-1931) og forfatteren Otto Rung (1874-1945). (Dagbogen for 29/10 1867).

Den i dagbogen nævnte frk. Rohmann var fru Busck's søster.

Alle i familien var meget musikalske og musikalsk ydende (se Soraner-Bladet 1920:35).

4. (23/9 1867)

Charles Gerhard Brøndsted (1846-1919) blev født på Gyldenholm ved Slagelse som søn af ejer af Gyldenholm, justitsråd Georg Koës Brøndsted (1813-1878) og Julie Eulalia født Brøndsted (1816-1897), der var søskendebørn.

Charles' farfar var arkæologen P. O. Brøndsted (1780-1842), se note 9.

Charles Brøndsted gik på Herlufsholm 1856-63 og blev student 1865, privat dimitteret fra Herlufsholm, cand. phil. 1866 og i mange år assistent ved Den kgl. Kobberstiksamlings.

En broder var soraneren *Georg Julius Brøndsted* (R 1860) og en anden broder var fader til *Johannes Balthasar Brøndsted* (S 1909).

5) (15/10 1867)

Charlotte Amalie Eckardt (1852-1924) var datter af proprietær (Katrineholm ved Gyldenholm) Carl Eilert Eckardt (1825-1907) og hustru Charlotte Amalie Conradt-Eberlin (1827-1890) og var således søster til soraneren *Peter Christian Frederik Eckardt* (R 1872). Hun og Christiane Berg var de mest fejrede baldamer i Sorø på den tid. Charlotte blev 1873 gift med lægen William Alexis Nielsen (1842-1913) og

deres adoptivdatter, maler og billedhugger Else Cecilie Emilie Nielsen (1885-1930) blev gift med soraneren *Ove Krak* (S 1881), udgiver af *Vejviseren* og *Den Blå Bog*.

6. (15/10 og 28/10 1867)

Ifølge S. V. Wiberg: Almindelig dansk Præstehistorie III (1871):562 boede fru Ida Erasmie Rützou født Fog (1826-1888) i Sorø omkr. 1868. Hun var enke efter sognepræst i Viby på Fyn Niels Ludolph Georg Rützou (1819-1853) og havde soranersønnen *Alfred Nicolai Fog Rützou* (R 1867) og to døtre: *Michielli Anette Helene Sophie Rützou* født 30/10 1851 og *Nicoline Erasmie Georgine Ludolphine Rützou* født 4/4 1853. Mon ikke Regnar Bird's sværmeri gælder den ældste af disse?

7. (29/10 og 7/11 1867)

I de første par udgaver af Danmarks Adels Årbog (1884 f.) bliver familien *Dirckinck-Holmfeld's* medlemmer tituleret som baron og baronesse, men i senere udgaver som *Dirckinck friherre* (eller *friherrende*) af *Holmfeld*.

Kammerherre, kommandør i flåden *Frederik Rudolph Edwin* Maria *Dirckinck friherre* af *Holmfeld* (1802-1896) bosatte sig 1863 som pensionist i Sorø (Priorgade, huset nærmest *Filosofgangen*), hvor han med sin hustru *Louise Juliane von Lowsow* (1820-1882) skabte et prægtigt hjem. Sønnen *Edwin*, født 1854, blev student i Sorø 1873. Om »den unge Baronesse *Dirckinck*« og »Frk. *Dirckinck-Holmfeld*« er en og samme person, og om hun er søster til *Edwin*, har jeg ikke kunnet opklare.

8. (29/10 1867)

Familien *Bang's* omfangsrige tilknytning til Sorø får man et indtryk af ved en gennemgang af familieoversigt *BANG* (*Assens*) i *Soraner-Biografier* 1822-1900 (1977):514. Overlærer i Sorø *Jacob Henrik Bang* (1809-1899) var gift med *Laura Louise Marie Josephine Moth* (1814-1891), som var søster til overlærer i Sorø *Carl Ludvig Julius Patrick Moth* (1820-1906).

Overlærer *Bang's* havde sønnen *Bernhard Laurits Frederik Bang* (S 1865), den kendte veterinær, der blev gift med en datter af en anden søster til overlærer *Moth*, samt datteren *Oline Caroline Bang* født 20/4 1846 i Sorø, død ugift 10/10 1915 i København. Det er sikkert hende, der i dagbogen omtales som »Frøken *Bang*« (7/11 1867).

En bror til overlærer *Bang* var bankmanden, bog- og kunstsamleren *Frederik Siegfred Bang* (1810-1889), som var gift med *Caroline Amalie Ibsen* (1815-1893), der var søster til overlærer *Eugen Ibsen* og til *Regnar Birds* mor. Det er sikkert ham, der omtales som »Onkel *Bang*«. Han skænkede Sorø Akademis Bibliotek en værdifuld *Holberg* bogsamling.

»Bang'erne fra Skåne« må være overlærer *Bang's* yngste bror *Frederik Ludvig Bang* (1817-1868), forpagter af gården *Pedersborg* i Skåne, og hans kone *Edel Caroline Splittorff* (1819-1873). Deres ældste datter *Laura Elisabeth Conradine Bang*, født 22/8 1840 i Aarby, blev 1863 gift (ægteskabet senere opløst) med grosserer, manufakturhandler i København *Vilhelm Julius Melchior*, så her har vi den i dagbogen nævnte *Laura Melchior*.

9. (30/10 og 7/11) 1867)

Fru *Charlotte Frederikke Ibsen*, født 23/10 1830 i København, var datter af grosserer *Wilhelm Walter*

og hustru *Helene*. Som plejedatter af krigsassessor, cand. jur. *Holger Halling Aagaard* (1785-1866) til *Iselingen* ved *Vordingborg* og *Marie Koës* (1790-1858) fik hun ved kgl. bevilling af 15/12 1842 tilladelse til at føre familienavnet *Aagaard*. En datter af hendes plejeforældre *Anne Mathea Aagaard* (1820-1904) blev 1841 gift med rektor for *Borgerdydskolen* i København, professor *Martin Johannes Hammerich* (1811-1881), der overtog *Iselingen* 1867.

Minister *C. C. Hall* (1812-1888) var gift med *Augusta Marie Frederikke Brøndsted* (1816-1891) som var datter af arkæologen, professor *P. O. Brøndsted* (1780-1842) og *Frederikke Koës* (1790-1818); sidstnævnte var tvillingesøster til ovennævnte *Marie Koës*.

Om den tidligere nævnte *Charles Brøndsted* m. v. se note 4.

Fru *Dorph* er rimeligvis fru *Ibsen's* (pleje-)søster *Frederikke Maria Dorph* født *Aagaard* (1816-1891) gift med sognepræst til Øster Egesborg *Hans Peter Coster Dorph* (1810-1891).

10. (24/8 og 30/10 1867)

Dagbogen nævner ikke mere om dette barn, hvis ankomst forudsiges allerede i notatet for 24. august 1867. Ved en gennemgang af kirkebogen er der heller ikke fremkommet oplysninger; der nævnes intet om et barn født eller døbt i Sorø 1867-68.

En søn blev født 20. marts 1869: Soraneren *Holger Halling Aagaard Ibsen* (S 1888).

11. (7/11 1867)

Se familieoversigten *SCHLEGEL* i *Soraner-Biografier* 1827-1900 (1977):596. *Ulrich Anthon Adolph Schlegel* (1812-1852) var skovrider ved Sorø Akademi's 1. skovdistrikt 1849-52 med bolig i skovridergården *Christiansminde* i *Lynge* sogn. Efter hans tidlige død flyttede hans enke fru *Andrea Schlegel* født *Weisler* (1817-1893) ind til Sorø, hvor hun lod bygge et lille hus i *Reitzensteins Allé*. Her skabte hun sammen med sin eneste datter *Betzy* (1842-1919), der var den ældste af børneflokken, et enestående godt hjem for sine 5 soranersønner og for en lang række andre skolesøgende soraner-drenge. Frk. *Betzy Schlegel* fortsatte denne gerning til sin død (*Soraner-Bladet* 1919:4). Den yngste søn, som *Regnar Bird* nævner i dagbogen, var *Lars Andreas Harald Schlegel* (S 1870).

12. (20/7 1868)

C. V. Rimestad (1816-1879) var først lærer i København – en fortræffelig lærer, hvis usædvanlige legemsstyrke imponerede drengene. Senere blev han en anset, moderat politiker som stiftede Arbejderforeningen af 1860, der under hans ledelse fik en betydelig medlemskreds. (Dansk biografisk Leksikon).

13. (20/7 1868)

Maleren, soraneren *Johan Frederik (Frits) Nicolai Vermehren* (S 1843) blev 1857 gift med *Thomasine Ludvigne Grüner* (1833-1877). Deres datter *Thora Vermehren* (1859-1943) blev 1880 gift med maleren *Frants Peter Diderik Henningsen* (1850-1908).

14. (22/9 1867)

Der blev ikke bygget noget tårn; men kirkens kor blev ombygget 1867-68. Spiret (tagrytteren) blev først rejst 1870-71.